

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

---

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

**МЕДИЦИНАЛЫҚ РЕАБИЛИТОЛОГИЯ,  
ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЕМІ**

**(физиотерапия, емдік дене шынықтыру, курортология)  
(ересектердің, балалардың)**

**мамандығы**

**Астана 2010**

## АЛҒЫ СӨЗ

**1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.**

### **2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.**

**3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ** 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес «Медициналық реабилитология, қалпына келтіру емі» мамандығы бойынша әзірленген.

**4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ** Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашаның № 916 бұйрығымен бекітілген.

14. Улащик В.С. Физиотерапия. Универсальная медицинская энциклопедия/В.С. Улащик. - Мн.: Книжный Дом, 2008. - 640 с.
15. Ушаков А.А. Руководство по практической физиотерапии. – М, ТОО «АНМИ», 1996. - 321 с.
16. Ушмаров А.К., Ракита Д.Р., Рондалева Н.А. Общая физиотерапия /Под ред проф. Гармаша В.Я. - Учебное пособие. – Рязань, 2002.-124 с.
17. Физиотерапия: Пер. с польск. /Под ред. М. Вейсса, А. Зембатого. – М.: Медицина, 1986.-495 с.
18. Фокин В. Н. Полный курс массажа: Учебное пособие.- 2-е изд., испр. и доп. / Фокин В. Н. – М.: ФАИР ПРЕСС, 2004. - 512 с: ил.
19. Частная физиотерапия: Учебное пособие/Под ред. Пономаренко Г.Н. – М.: ОАО «Издательство: «Медицина», 2005.-744 с.
20. Шевелева Н.И. Лечение магнитными полями (учебно-практическое пособие). – Караганда, 2001. - 84 с.
21. Шиман А.Г., Шабров А.В., Максимов А.В., Крылов А.А. Физиотерапия заболеваний желудочно-кишечного тракта: Руководство для врачей. – СПб., 1999. - 209 с.

### **На казахском языке**

#### **дополнительная:**

1. Өтеубаева Р.Д. Физиотерапия. - Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: ҚММА, 2008. - 96 б.
2. Өтеубаева Р.Д. Емдік дене шынықтыру және дәрігерлік бақылай пәннің дәрістер курсы. - Әдістемелік оқулық. – Қарағанды: ҚММА, 2008. - 46 б.
3. Шевелева Н.И., Турумбетова Т.Б. Хромотерапия.- Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: КГМУ, 2009. - 20 б.

## 7 Список рекомендуемой литературы

### На русском языке

#### основная:

1. Боголюбов В.М., Пономаренко Г.Н. Общая физиотерапия: Учебник. – М.: Медицина, 2003. - 432 с.
2. Белая Н.А. Руководство по лечебному массажу. – М.: Медицина, 1996.- 256 с.
3. Васечкин В.И. Справочник по лечебному массажу. – Л.: Медицина, 1990.-314 с.
4. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: Учебное пособие. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004.- 527 с.
5. Курортное дело : учебное пособие /А.М. Ветитнев, Журавлёва Л.Б. - 2-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2007. - 528 с.
6. Медицинская реабилитация (руководство).- Том 1,II,III /Под ред. Боголюбова В.М. – М.: Смоленская обл. типография, 2007.

#### дополнительная:

1. Акшулаков С.К., Шевелева Н.И., Абдрахманова М.Г. Реабилитация больных с инсультами: Методические рекомендации. – Астана, 2009.-106 с.
2. Иваничев Г.А. Мануальная медицина: учебное пособие. – М., 2003. – 486 с.
3. Клячкин Л.М., Щегольков Медицинская реабилитация больных с заболеванием внутренних органов: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 2000.-328 с.
4. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации: Руководство для врачей /Под редакцией Каптелина А.Ф., Лебедевой И.П. – М.: Медицина, 1995.- 400 с.
5. Носков С.М. Болезни суставов: Учебное пособие /Носков С.М. м Ростов н/Д: Феникс, 2006. - 603 с.
6. Окороков А.Н. Лечение болезней внутренних органов: Руководство в 3 томах – М.: Медицина, 2005.
7. Пономаренко Т. И. Физические методы лечения: Справочник. – СПб., 2002. - 562 с.
8. Пшетаковский И. Артрозы: клиника, диагностика, лечение и реабилитация. – М.: Астропринт, 2004. - 211 с.
9. Руководство к практическим занятиям по общей физиотерапии: Учебное пособие под ред. Г.Н. Пономаренко. – М: Медицина, 2000. - 112с.
10. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями: Том 1/ под редакцией Беловой А.Н., Шепетовой О.Н. – М., 1998. - 224 с.
11. Справочник по детской физической культуре/по ред. Фонарева М.И. – Л: Медицина, 1983.- 360 с.
12. Стрелкова Н.И. Физические методы лечения в неврологии. – М.: Медицина, 1991. - 320 с.
13. Техника и методики физиотерапевтических процедур (справочник)/Под ред. Боголюбова В. М. – М., 2006. - 178 с.

## МАЗМҰНЫ

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Түсіндірме жазба                                                        | 6  |
| 2. Пән сағаттарының бөлінуі                                                | 9  |
| 3. Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны          | 10 |
| 4. Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны | 27 |
| 5. Оқу және оқыту әдістері                                                 | 30 |
| 6. Клиникалық база                                                         | 31 |
| 7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі                                         | 32 |

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

## 1 Түсіндірме жазба

### Кіріспе:

Медициналық реабилитология (МР) – жүре пайда болған, туа біткен аурулар мен жарақаттар салдарын медициналық жабдықтармен және әдістермен қалпына келтіру және орнын толтыру зерттеуімен айналысатын медицина мен ғылым саласы.

Медициналық реабилитация науқастар мен мүгедектерді кешенді емдеу мен оңалтудың ажыратылмас бөлігі. Медициналық оңалтудың әдістерін қолдану науқастар мен мүгедектерді толық функциялық қалпына келтіруге мүмкіншілік туғызады. Медициналық оңалтудың жабдықтарын ұтымды қолдану науқастардың дәлелсіз мүгедектілігін төмендетеді, өмірге деген құштарлығын арттырады, олар қоғамға толық ықпаладанады. Адамдардың көп бөлігі еңбекке қайта оралады.

**Пәннің мақсаты:** денсаулықты жылдам және толық қалпына келтіру, еңбекке қабілеттілікті арттыру және ауруларды алдын алу мақсатында оңалтудың барлық кезеңінде білікті медициналық жәрдем көрсетуге қабілетті медициналық реабилитология (МР) бойынша мамандарды тереңдете даярлау.

### Пәннің міндеттері:

- алынған жарақаттар мен аурулардан кейінгі патологиялық жағдайларды оңалтудағы қазіргі таңдағы әдістерді меңгеру;
- стационар, емхана және санатория кезеңдерінде медициналық оңалтуды (физиотерапия, емдік денешынықтыру) жүргізуді ұйымдастырудың негізін және оңалтудың тиімділігін бағалау әдістерін оқыту;
- амбулаториялық-емханалық жағдайларда және үйде сауықтыру, алдын алу, емдеу-диагностикалық және оңалту емшраларын өткізуде дәрігерлік этика мен деонтология талаптарын сақтауға үйрету;
- дәлелді медицина принциптері негізінде кәсіби шешім қабылдауды үйрету;
- тұрғындармен қарым-қатынаста, әріптестермен және әлеуметтік жұмыстың қызметкерлерімен өзара әрекеттер кезінде оларға сәйкес коммуниктивті машықтарды дағдыландыру;
- өз жұмысын ұйымдастыруда менеджмент принциптерін қабылдауға үйрету;
- өзінің кәсіби қызметінде барлық уақытта білімі мен дағдысын үздіксіз жетілдіруге дағдыландыру;
- деонтологиялық, моралдық-этикалық және құқықтық-мәдениет дағдыларын жетілдіруге үйрету;
- альтруизм, рақымдылық, көңіл білдіру, жауапкершілік, адамгершілік сияқты кәсіби құндылықтарды ұстауды дамытуға және құпиялық қағидаттарды ұстауға үйрету;
- командада жұмыс істеуге және басқарушылық сапасын нығайтуға үйрету.

|                         |                                                        |
|-------------------------|--------------------------------------------------------|
| 7                       | Назначение процедур массажа.                           |
| 8                       | Назначение средств и форм лечебной физкультуры.        |
| 9                       | Назначение и проведение физиотерапевтических процедур. |
| 10                      | Подготовка докладов, презентаций.                      |
| 11                      | Работа в Интернете.                                    |
| <b>Итого - 36 часов</b> |                                                        |

## 5 Методы обучения и преподавания

- **Лекции:** обзорные, проблемные.
- **Семинары и практические занятия:** курация и разбор больных, ведение необходимой медицинской документации, участие в обходах профессоров, консилиумах, клинических конференциях, проведение функциональных проб, антропометрических измерений, работа в физиотерапевтических отделениях/кабинетах, залах ЛФК лечебно-профилактических организаций, отделениях восстановительной медицины - отпуск физиотерапевтических процедур, процедур массажа, лечебной гимнастики, проведение врачебно-педагогических наблюдений во время занятий лечебной гимнастики, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.
- **Самостоятельная работа слушателя (СРС):** курация больных, ведение медицинской документации, проведение функциональных проб, антропометрических измерений, работа в физиотерапевтических отделениях/кабинетах, залах ЛФК лечебно-профилактических организаций, отделениях восстановительной медицины, отпуск физиотерапевтических процедур, процедур массажа, лечебной гимнастики, участие в обходах, разбор тематических больных, проведение врачебно-педагогических наблюдений во время занятий лечебной гимнастики, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах.

## 6 Клиническая база

Отделения реабилитации клинических больниц, поликлиник, санаториев, отделения физиотерапии, кабинеты лечебной физкультуры, центры медицинской реабилитации.

|                         |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         |                                                                      | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК. Особенности методик ЛФК. Пассивные и пассивно-активные упражнения, рефлекторные, лечение положением, гидрокинезотерапия. Показания, противопоказания, методики применения.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 6                       | Медицинская реабилитация при дорсопатиях                             | Задачи медицинской реабилитации. Средства и формы МР. Клинико-физиологическое обоснование применения новых методик кинезитерапии (ПИР, балансная терапия). Иммобилизация, различные виды вытяжения. Хирургическое лечение грыжи позвоночного диска. Методы оценки эффективности проведения реабилитационных мероприятий.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 7                       | Инновационные технологии в реабилитации cerebro-vascular заболеваний | Задачи медицинской реабилитации. Клинико-физиологическое обоснование мультидисциплинарного подхода, определение нейрореабилитации. Средства и формы МР. Позиционная коррекция при гемипарезах. Правила расположения тела и конечностей при различном позиционировании пациентов. Дозировка. Роботизированная механотерапия, роботизированный тредмилл Locomat, тренажеры различной направленности и со встроенной системой контроля симметрии, с биологически обратной связью, селективная вибростимуляция, массаж в электростатическом поле, вертикализатор. Показания, противопоказания, методики применения. Техники активно-пассивных рефлекторных упражнений |
| 8                       | Оценка эффективности применения реабилитационных мероприятий         | Оценка эффективности реабилитационных мероприятий по ФК, балльному подсчету очков. Понятие «качество жизни», определение, компоненты.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Итого - 10 часов</b> |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

#### Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

| № | Содержание СРС                                                           |
|---|--------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Курация больных.                                                         |
| 2 | Ведение медицинской документации.                                        |
| 4 | Консультация больных в отделениях реабилитации по вопросам реабилитации. |
| 5 | Анализ эффективности применения средств реабилитации.                    |
| 6 | Участие в консилиумах и консультациях других отделений.                  |

#### Білім берудің түпкілікті нәтижелері

##### тыңдарман:

- оңалтуға қатысты ДДСҰ құжаттарын;
- ҚР ДСМ оңалту бойынша нормативтік құжаттарын;
- медициналық реабилитология (физиотерапия, емдік денешынықтыру және курортология) қызметін ұйымдастырудың жалпы мәселелерін;
- табиғи және қалыптасқан физикалық факторлар емдік әсерінің биофизикалық негізі мен механизмін;
- емдік-оңалту және алдын алу мақсатымен физикалық факторларды қолданудың негізгі көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштерін;
- дене тәрбиесі теориясы мен әдістемелерінің негізгі мәселелерін;
- емдік физикалық факторлар, емдік денешынықтару жабдықтары мен формалары қолданылатын аурулардың клиникалық симптомдары мен синдромдарының негізін;
- физикалық факторларды және емшараларды тағайындаудың үйлесімділігі мен реттілік принциптерін;
- физиотерапияда және емдік денешынықтыруда қолданылатын аппаратураны, оның техникалық мүмкіншілігін;
- физитерапиялық аппараттармен жұмыс істеу кезінде емшараларды өткізу және қауіпсіздік техникаларын;
- емдік денешынықтырудағы жалпы және функциялық әдістерді;
- қалыпты және негізгі аурулар кезіндегі организмнің функциялық және физикалық жағдайларының көрсеткіштерін;
- қозғалыс режимінің құрылымын;
- емдік денешынықтыру әдістемесін;
- патологиялық үдерістердің пайда болу принциптерін, олардың даму механизмін және клиникалық көріністерін;
- балалардағы физикалық факторларды мөлшерлеу ерекшеліктерін;
- физиотерапияны және ЕДШ формаларын тағайындаудағы рецептерді ресімдеу ережелерін;
- жүрек-тамыр жүйесінің, тыныс алу ағзаларының, асқорыту ағзаларының, бүйрек және зәр шығару жолдарының, эндокринді жүйе мен зат алмасуының негізгі аурулары, тірек-қимыл аппаратының аурулары мен жарақаттары, тері аурулары, орталық және шеткі нерв жүйесінің аурулары, офтальмологиядағы аурулар, нерв-бұлшықет және аккомодациялық аппарат аурулары, отоларингологиядағы, стоматологиядағы, хирургиядағы аурулар (тілмелік қабыну, күйе және үсу, жұмсақ тіндердің, бездердің және сүйек аппаратының қабыну үдерістері, операциядан кейінгі жағдайлар мен асқынулар) кезіндегі посиндромалды физиотерапиялық және бальнеологиялық емшараларын;
- электрмен емдеу, ультрадыбысты терапия, жылумен емдеу, сумен емдеу емшараларын өткізу әдістемелерін білуі тиіс;

**тыңдарман:**

- аурулар кезіндегі физикалық факторлар әсерінің тиімді әдістерін анықтауды, науқас үшін орынды оңалту кешенін таңдауды;
- аурулар ағымына және физикалық факторлар әсерінің тиімділігіне, денешынықтырумен айналысуға баға беруді, физикалық факторлардың әсерімен байланысты туындаған асқынуларды бағалауды;
- соматометрия, соматоскопия, антропометрия деректерін бағалауды;
- жүрек-тамыр жүйесінің, тыныс алу ағзаларының, асқорыту ағзаларының аурулары, зат алмасу, бүйрек және зәр шығару жолдарының аурулары, тірек-қимыл аппаратының жарақаттары мен аурулары, құрсақ және кеуде қуысы ағзаларына жасалатын операциялар, күйік аурулары, ми қанайналымының бұзылыстары, балалардың ми салдануы, невроздар, вестибулалық бұзылыстар, миостениялар мен миопатиялар, шеткі нервтердің зақымдануы, жүктілік, босану және босанғаннан кейінгі кезеңдерде, жатыр қосалқыларының қабыну үдерістері, жатыр орналасуының аномалиялары кезінде физиотерапия әдістерін қолдану көрсетімдерін негіздеуді;
- аурулардың жоғарыда көрсетілген нозологиялық формалары бойынша емдік гимнастика емшарасының сызбанұсқасын және дене жаттығулары кешенінің үлгісін құруды;
- физиологиялық ауырлық сызығын жасауды және түсіндіруді;
- денеге түсетін ауырлық кезінде электрокардиографиялық зерттеу деректерін бағалауды;
- мөлшерленген ауырлықпен өткізілген функциялық сынақтарға жауапты, дене еңбегіне қабілеттілікті, денеге түсетін ауырлыққа төзімділікті бағалауды;
- сыртқы тыныс функциясының деректерін бағалауды;
- нерв-бұлшықет аппаратының функциялық жағдайын (буындардағы қозғалыс амплитудасын және бұлшықеттің күші мен тонусын) бағалауды үйреніп алуы қажет;

**тыңдарман:**

- денеге түсетін ауырлық кезінде электрокардиография өткізуге және нәтижелерін түсіндіруге;
- пикфлоуметрияны өткізуге және нәтижелерін түсіндіруге;
- спирометрия өткізуге және нәтижелерін түсіндіруге;
- физиотерапия емшараларын (электрофорез, электрмен ұйықтату, ДДТ, амплипульстерапия, электростимуляция, электродиагностика, дарсанализация, индуктотермия, УЖЖ-ӨЖЖ-АЖЖ-терапиялар, ультрадыбыспен емдеу, вибротерапия, магнитпен емдеу) тағайындауға және өткізуге;
- фототерапияның (хромотерапия, УКС, лазеротерапия) физиотерапиялық емшараларын тағайындауға және өткізуге;
- массаж емшарасын тағайындауға және өткізуге;
- сумен емдеу және бальнеотерапия емшараларын тағайындауға және өткізуге;
- жылумен-балшықпен емдеу емшараларын тағайындауға және өткізуге;

## 4.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

| № | Тема                                                                                                                 | Содержание                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Медицинская реабилитация терапевтических больных                                                                     | Виды реабилитации. Цели медицинской реабилитации. Отличие реабилитации от лечения. Принципы реабилитации. Показания и противопоказания к назначению реабилитационных мероприятий. Понятие о реабилитационном потенциале, принципы его прогнозирования. Организация службы реабилитации, рекомендуемая ВОЗ. Понятие реабилитационной программы и реабилитационной услуги. Персонал бригады медицинской реабилитации. |
| 2 | Медицинская реабилитация больных с заболеваниями сердечно-сосудистой системы в соответствии с доказательной медицины | Средства медицинской реабилитации при заболеваниях сердечно-сосудистой системы. Формы и средства лечебной физкультуры. Лечебные физические факторы. Показания, противопоказания к назначению реабилитационных мероприятий. Методики, параметры процедур. Кардиотренировка больных с помощью тренажеров. Особенности методики лечебной гимнастики при АКШ. Параметры дозированной нагрузки. Противопоказания к ЛФК.  |
| 3 | Медицинская реабилитация больных с бронхолегочной патологией в соответствии с доказательной медицины                 | Задачи медицинской реабилитации. Клинико-физиологическое обоснование применения средств физической реабилитации. Средства и формы МР. Методы оценки проведения реабилитационных мероприятий. Определение функциональных возможностей органов дыхания методом спирометрии. Определение ЖЕЛ, ДЖЕЛ, МВЛ, ДМВЛ, ФОВ. Тиффно. Интерпретация показателей.                                                                 |
| 4 | Медицинская реабилитация при травмах и заболеваниях опорно-двигательного аппарата                                    | Задачи медицинской реабилитации. Средства и формы МР. Ортезирование, лечебная гимнастика, массаж, пассивная разработка, механотерапия, гидрокинезотерапия, физиотерапевтические факторы. Методы оценки проведения реабилитационных мероприятий. Тейпирование суставов – показания, противопоказания. Методики наложения тейпа.                                                                                      |
| 5 | Медицинская реабилитация в педиатрии                                                                                 | Значения ЛФК в лечении и реабилитации больных с нарушением осанки, плоскостопием, дисплазией тазобедренного сустава, кривошеей, косоплостью, ДЦП.                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                         |                                                                          |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 4                       | Консультация больных в отделениях реабилитации по вопросам реабилитации. |
| 5                       | Анализ эффективности применения средств реабилитации.                    |
| 6                       | Участие в консилиумах и консультациях других отделений.                  |
| 7                       | Назначение процедур массажа.                                             |
| 8                       | Назначение средств и форм лечебной физкультуры                           |
| 9                       | Назначение и проведение физиотерапевтических процедур.                   |
| 10                      | Подготовка докладов, презентаций.                                        |
| 11                      | Работа в Интернете.                                                      |
| <b>Итого - 36 часов</b> |                                                                          |

#### 4 Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации)

##### 4.1 Примерный тематический план лекций

|                        | Тематика                                                                                          |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                      | Медицинская реабилитация в Казахстане.                                                            |
| 2                      | Инновационные направления в физиотерапии и кинезитерапии.                                         |
| 3                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в кардиологии.                                        |
| 4                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в пульмонологии.                                      |
| 5                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в гастроэнтерологии.                                  |
| 6                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в эндокринологии.                                     |
| 7                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации больных с заболеванием опорно-двигательного аппарата. |
| 8                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в неврологии.                                         |
| 9                      | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в травматологии и ортопедии.                          |
| 10                     | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в педиатрии.                                          |
| 11                     | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в гинекологии.                                        |
| 12                     | Актуальные вопросы медицинской реабилитации в хирургии.                                           |
| <b>Итого - 12 часа</b> |                                                                                                   |

- аэрозоль-аэроионотерапия емшараларын тағайындауға және өткізуге;
- емдік гимнастика емшарасы кезеңінде дәрігерлік-педагогикалық қадағалауды жүргізуге;
- емдік денешынықтыру (емдік гимнастики, селқос қимылдар, гидрокинезотерапиялар, механотерапиялар және т.б.) емшараларын тағайындауға және өткізуге машықтануы қажет.

## 2 Пән сағаттарының бөлінуі

### Қайта даярлау

| Пән                           | Аудиториялық сағаттар |            |                      | ТӨЖ        |
|-------------------------------|-----------------------|------------|----------------------|------------|
|                               | Барлығы               | Дәрістер   | Практикалық сабақтар |            |
| Физиотерапия және массаж      | 144                   | 48         | 96                   | 72         |
| Емдік денешынықтыру           | 72                    | 24         | 48                   | 36         |
| Курортология                  | 36                    | 12         | 24                   | 18         |
| Реабилитология                | 72                    | 24         | 48                   | 36         |
| <b>Сағаттардың жалпы саны</b> | <b>324</b>            | <b>108</b> | <b>216</b>           | <b>162</b> |

### Біліктілік арттыру

| Тақырыбы                                                                      | Аудиториялық сағаттар |          |                      | ТӨЖ |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|----------|----------------------|-----|
|                                                                               | Барлығы               | Дәрістер | Практикалық сабақтар |     |
| Медициналық реабилитологияның өзекті мәселелері, соның ішінде балалық шақтағы | 72                    | 12       | 60                   | 36  |



### 3 Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

#### 3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

| №                               | Тақырыбы                                                                                    | Мазмұны |
|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <b>Физиотерапия және массаж</b> |                                                                                             |         |
| 1                               | Физиотерапияның жалпы негізі.                                                               |         |
| 2                               | Тұрақты ток және оның емдік-профилактикалық мақсатта қолданылуы.                            |         |
| 3                               | Импульстық электротерапия негізі.                                                           |         |
| 4                               | Жоғарыжиілікті электротерапия негізі.                                                       |         |
| 5                               | Магнитпен емдеу.                                                                            |         |
| 6                               | Ультрадыбыс және оның емдік-профилактикалық мақсатта қолданылуы.                            |         |
| 7                               | Ингаляциялық терапия.                                                                       |         |
| 8                               | Сәулемен емдеу.                                                                             |         |
| 9                               | Сумен-жылумен емдеу.                                                                        |         |
| 10                              | Емдік массаж. Балалардағы массаждың ерекшеліктері.                                          |         |
| 11                              | Синдромалды физиотерапия.                                                                   |         |
| 12                              | Терапиялық наукастарды емдеудегі физиотерапия.                                              |         |
| 13                              | Неврологиядағы физиотерапия принциптері.                                                    |         |
| 14                              | Балалар аурулары клиникасындағы физиотерапия.                                               |         |
| 15                              | Хирургиялық наукастарды емдеудегі физиотерапия.                                             |         |
| <b>Жиыны 48 сағат</b>           |                                                                                             |         |
| <b>Емдік денешынықтыру</b>      |                                                                                             |         |
| 1                               | Емдік денешынықтыру негізі. Физикалық оңалтудың формалары мен жабдықтары.                   |         |
| 2                               | Емдік денешынықтырудағы зерттеудің жалпы және функциялық әдістері.                          |         |
| 3                               | Жүрек-тамыр жүйесінің аурулары кезіндегі емдік денешынықтыру.                               |         |
| 4                               | Тыныс алу ағзаларының аурулары кезіндегі емдік денешынықтыру.                               |         |
| 5                               | Зат алмасу бұзылыстары кезіндегі емдік денешынықтыру.                                       |         |
| 6                               | Асқазан-ішек жолдарының аурулары кезіндегі емдік денешынықтыру.                             |         |
| 7                               | Кеуде және құрсақ қуысы ағзаларына жасалынатын операциялар кезіндегі емдік денешынықтыру.   |         |
| 8                               | Нерв жүйесінің жарақаттары мен аурулары кезіндегі емдік денешынықтыру.                      |         |
| 9                               | Балалардағы тірек-қимыл аппаратының жарақаттары мен аурулары кезіндегі емдік денешынықтыру. |         |
| <b>Жиыны 24 сағат</b>           |                                                                                             |         |

| <b>Лечебная физкультура</b> |                                                                                                                                          |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                           | Курация больных.                                                                                                                         |
| 2                           | Ведение документации.                                                                                                                    |
| 3                           | Проведение антропометрических измерений.                                                                                                 |
| 4                           | Проведение соматоскопических, соматометрических, биомеханических измерений.                                                              |
| 5                           | Проведение функциональных проб с физической нагрузкой с определением типа реакций сердечно-сосудистой системы на нагрузку.               |
| 6                           | Определение физической работоспособности с помощью субмаксимальных тестов и МПК методом велоэргометрии, тредмила, степ-теста.            |
| 7                           | Проведение вегетативных проб с анализом результатов.                                                                                     |
| 8                           | Проведение процедур лечебной гимнастики.                                                                                                 |
| 9                           | Проведение врачебно-педагогических наблюдений во время занятий лечебной гимнастики с оформлением протоколов проведения ВПН.              |
| 10                          | Определение показателей внешнего дыхания методом спирометрии, спирографии и функциональных проб Штанге, Генчи.                           |
| 11                          | Снятие и расшифровка ЭКГ.                                                                                                                |
| 12                          | Санитарно-эпидемиологический надзор за местами проведения занятий ЛФК.                                                                   |
| 13                          | Работа по формированию принципов здорового образа жизни, консультация пациентов, населения по использованию средств физической культуры. |
| 14                          | Подготовка докладов, презентаций.                                                                                                        |
| <b>Итого - 36 часа</b>      |                                                                                                                                          |
| <b>Курортология</b>         |                                                                                                                                          |
| 1                           | Курация больных.                                                                                                                         |
| 2                           | Ведение медицинской документации.                                                                                                        |
| 3                           | Проведение бальнеотерапевтических процедур.                                                                                              |
| 4                           | Расчет продолжительности солнечных ванн.                                                                                                 |
| 5                           | Расчет продолжительности морских купаний.                                                                                                |
| 6                           | Расчет продолжительности воздушных ванн.                                                                                                 |
| 7                           | Подготовка докладов, презентаций.                                                                                                        |
| <b>Итого - 18 часов</b>     |                                                                                                                                          |
| <b>Реабилитация</b>         |                                                                                                                                          |
| 1                           | Курация больных.                                                                                                                         |
| 2                           | Ведение медицинской документации.                                                                                                        |
| 3                           | Снятие и расшифровка ЭКГ.                                                                                                                |



|                        |                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10                     | Медицинская реабилитация больных с двигательными нарушениями, в том числе детского возраста | Клинический осмотр (двигательной функции, функциональных возможностей, психодиагностика, инструментальное обследование – электромиография, электродиагностика, биомеханические исследования). Реабилитационный диагноз. Основные реабилитационные средства. Кинезотерапия, массаж, тракционное лечение, медикаментозные блокады, ортезирование, физиотерапия, традиционное лечение, трудотерапия. Роботизированная механотерапия, роботизированный тредмилл Locomat, тренажеры различной направленности и со встроенной системой контроля симметрии, с биологически-обратной связью. |
| 11                     | Особенности реабилитации больных пожилого возраста                                          | Естественные и патологические проявления старости. Общие подходы к реабилитации больных пожилого возраста. Профилактические и реабилитационные мероприятия при некоторых проявлениях возрастной инволюции (нарушения равновесия, инволюционный остеопороз, когнитивные и эмоционально-волевые изменения).                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Итого - 24 часа</b> |                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### 3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

| №                            | Содержание СРС                                                 |
|------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| <b>Физиотерапия и массаж</b> |                                                                |
| 1                            | Курация больных.                                               |
| 2                            | Введение медицинской документации.                             |
| 3                            | Проведение процедур массажа.                                   |
| 4                            | Проведение процедур электролечения.                            |
| 5                            | Проведение процедур светотерапии.                              |
| 6                            | Проведение процедур ультразвуковой терапии и ультрафонофореза. |
| 7                            | Проведение процедур водо-бальнеотерапии.                       |
| 8                            | Подготовка докладов, презентаций.                              |
| 9                            | Прием больных в физиотерапевтическом отделении/кабинете.       |
| <b>Итого - 72 часа</b>       |                                                                |

|                       |                                                        |
|-----------------------|--------------------------------------------------------|
|                       | <b>Курортология</b>                                    |
| 1                     | Курортология пәні және негізгі ұғым.                   |
| 2                     | Курорттағы оңалту мүмкіндігі және оңалту жүйесі.       |
| 3                     | Курорт ісінің рекреациялық негізі.                     |
| <b>Жиыны 12 сағат</b> |                                                        |
|                       | <b>Реабилитология</b>                                  |
| 1                     | Медициналық оңалтудың жалпы негізі.                    |
| 2                     | Медициналық оңалту әдістері мен жабдықтары.            |
| 3                     | Тірек-қимыл аппаратының аурулары бар балаларды оңалту. |
| 4                     | Кардиологиядағы медициналық оңалту.                    |
| 5                     | Пульмонологиядағы медициналық оңалту.                  |
| 6                     | Гастроэнтерологиядағы медициналық оңалту.              |
| 7                     | Неврологиядағы медициналық оңалту.                     |
| 8                     | Хирургиядағы медициналық оңалту.                       |
| 9                     | Травматология мен ортопедиядағы медициналық оңалту.    |
| <b>Жиыны 24 сағат</b> |                                                        |

### 3.2 Практикалық сабақтар мен семинарлардың тақырыптық жоспарының үлгісі

| №                               | Тақырыбы                                             | Мазмұны                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Физиотерапия және массаж</b> |                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1                               | ФТБ (ФТК) жұмысын ұйымдастырудың негізгі аспектілері | Физиотерапия бөлімшесі (ФТБ) мен физиотерапия кабинеті (ФТК) физиотерапиялық қызметінің құрылымдық бөлімдері. Қызметінің бағыты мен ауқымы. Физиотерапиялық бөлімдерді техникалық жабдыктандыру. Физиотерапия бөлімшелері мен кабинеттерінің пайдалану құрылғылары және техникалық қауіпсіздік ережелері. Электрмен және сәулемен емдеу, жылумен емдеу, балшықпен және сумен емдеу, топтық аэроионмен, аэрозольмен және электроаэрозольмен емдеу, ингаляция, массаж кездеріндегі техникалық қауіпсіздік ережелері. Физиотерапия бөлімшелерінің, балалар емдеу-профилактикалық мекемелері кабинеттерінің жұмысын ұйымдастыру. |

|   |                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2 | Физиотерапия пәні және оның міндеттері. Емдік физикалық факторларды тағайындау принциптері.             | Ғылым ретіндегі физиотерапия және оның міндеттері. Физиотерапия тарихы бойынша қысқа мағлұмат. Физиотерапия қалыптасуындағы ғалымдардың рөлі (Л. Гальвани, А. Дарсонваль, С.А. Бруштейн, А.Е. Щербак, С.Б. Вермель, В.Г. Ясногородский және т.б.). Кешенді теарапиядағы, профилактикадағы және науқастарды оңалтудағы емдеудің физикалық әдістерінің мәні. Курорт туралы түсінік. Емдік физикалық факторларды тағайындаудың негізгі принциптері.                                                                                                                                                                                                                                       |
| 3 | Физиотерапияның теориялық негізі. Физикалық факторлар әсерінің механизмі туралы қазіргі таңдағы ұғымдар | Табиғи және қалыптасқан физикалық факторлардың физиологиялық және емдік әсерлерінің механизмдері туралы қазіргі таңдағы ұғымдар. Жергілікті, жалпы және ошақты жауаптар туралы түсінік. Тері, оның сау және ауру организмге тигізетін физикалық факторлар әсерінің механизмдегі рөлі. Әртүрлі физикалық факторлардың әсерінен тері мен тіндік тосқауылдар өткізгіштігінің өзгеруі, қалыпты және патологиялық жағдайларда жалпы жауап реакциясының механизміндегі осы өзгерістердің рөлі. Физикалық факторларды тағайындаудың жалпы көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Балалық шақта қолдану ерекшеліктері. Физиотерапиялық факторлардың жанамаласуы мен құрамдасуы.                  |
| 4 | Электрмен емдеу. Тұрақты тоқты емдік мақсатта қолдану (гальванизация, электрофорез)                     | Электр - ол биологиялық тітіркендіргіш. Электр тогының түрлері, олардың физикалық сипаттамасы. Адам тінінің электрлік, магниттік қасиеттері және электр-магнит өрісімен және сәулелермен әсер еткен кездегі олардағы өзгерістер. Электр-магнит тегін емдік мақсатта қолданудың негізгі түрлері. Гальваникалық токтың физикалық-химиялық әсері, емдік әсерінің механизмі, гальванизация көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Дәрілік электрофорез. Электрофорез кезіндегі дәрілік заттарды енгізу және әсерінің ерекшеліктері. Тұрақты тоқты мөлшерлеу. Дәрілік электрофорез, жалпы негізі және әдістердің басты ерекшеліктері. Дәрілік электрофорездің жаңа әдістері мен әдістемелері. |
| 5 | Импульстік токтар (электрмен ұйықтату, электро-стимуляция, ДДТ, СМТ, интерференциялық                   | Импульстік электрмен емдеу. Айнымалы электр тогын емдік мақсатта қолдану. Электрмен ұйықтатып емдеу. Емдік әсерінің механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, емдік әсердің параметрлері,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|   |                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                                  | сти методики лечебного применения физических упражнений при травмах и ортопедических заболеваниях. Дефекты осанки, их предупреждение и устранение.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 5 | Реабилитация детей с заболеваниями опорно-двигательного аппарата | Основы физической реабилитации детей с заболеваниями опорно-двигательного аппарата. Оценка функционального состояния, жизнедеятельности детей с нарушениями осанки, сколиозами, дисплазиями тазобедренных суставов. Детский церебральный паралич.                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 6 | Медицинская реабилитация в кардиологии                           | Основные контингенты больных, подлежащих реабилитации (артериальная гипертензия, ревматизм, больные врожденными пороками сердца, синдром вегетативной дисфункции). Оценка функционального состояния, жизнедеятельности этой категории детей. Нагрузочные тесты, используемые в кардиологии. Средства и методы медицинской реабилитации, применяемые для больных сердечно-сосудистыми заболеваниями. Разработка индивидуальной программы реабилитации для больного сердечно-сосудистым заболеванием. |
| 7 | Медицинская реабилитация в пульмонологии                         | Основные контингенты больных, подлежащих реабилитации (хронический бронхит, бронхиальная астма). Оценка функционального состояния, нагрузочные тесты, используемые в пульмонологии. Средства и методы медицинской реабилитации, применяемые в пульмонологии. Разработка индивидуальной программы реабилитации для больного легочным заболеванием.                                                                                                                                                   |
| 8 | Медицинская реабилитация в гастроэнтерологии                     | Основные контингенты больных, подлежащих реабилитации (язвенная болезнь желудка и двенадцатиперстной кишки). Средства и методы медицинской реабилитации, применяемые в гастроэнтерологии.                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 9 | Медицинская реабилитация в неврологии, травматологии и ортопедии | Основные контингенты детей, подлежащих реабилитации (детский церебральный паралич, последствия черепно-мозговой травмы с двигательными нарушениями, больные с нарушениями осанки, больные остеохондрозом позвоночника).                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|   |                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                                                           | реабилитационных мероприятий. Отбор на реабилитацию. Клинико-реабилитационные группы. Понятие о реабилитационном потенциале, принципы его прогнозирования. Организация службы реабилитации, рекомендуемая ВОЗ. Понятие реабилитационной программы и реабилитационной услуги. Персонал бригады медицинской реабилитации. Понятие об эрготерапии.                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 2 | Особенности обследования в реабилитации                                                   | Функциональные нагрузочные пробы. Классификация нагрузочных тестов. Показания для нагрузочного тестирования. Противопоказания к тестам с физической нагрузкой. Оценка нагрузочных тестов. Степени физической работоспособности по результатам тестов с физической нагрузкой. Психологическое обследование в реабилитации. Задачи психологического обследования. Методы психологического обследования. Понятие «Внутренняя картина болезни», определение, значение в реабилитации. Типы «внутренней картины болезни», методы оценки. Исследование и оценка ежедневной деятельности. Шкала функциональной независимости, шкалы Bartel, Katz. |
| 3 | Методы и средства медицинской реабилитации                                                | Характеристика средств медицинской реабилитации с позиции доказательной медицины. Диетотерапия. Общая характеристика метода. Рекомендации ВОЗ по рациональному питанию для развивающихся стран. Психотерапия. Методы психотерапии, используемые в реабилитации соматических больных. Тренировка на гипоксию. Виды тренировки на гипоксию, показания и противопоказания. Медикотехнические средства. Специализированные методические системы (Kabath, Bobath).                                                                                                                                                                              |
| 4 | Медицинская реабилитация больных при заболеваниях и травмах опорно-двигательного аппарата | Восстановительное лечение при травмах и деформациях опорно-двигательного аппарата. Анатомо-биомеханические особенности опорно-двигательного аппарата и влияние на него физических упражнений и массажа. Общие принципы организации восстановительного лечения и особенно-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|   |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | терапия, флюктуоризация, дарсанвализация)    | емшараны мөлшерлеу. Диадинамотерапия. Негізгі емдік әсерлердің қалыптасу механизмі, емшара тағайындау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, емдік әсердің параметрлері, қолданылатын диадинамикалық ток-тардың негізгі түрлері. Қысқа импульстік электрлік анальгезия. Ауырсынуға қарсы әсерінің механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, аппараттары, емдік әсерінің параметрлері, емшараны өткізу әдістемесі және импульстік токтың тиімді жиілігін таңдау. Амплипульстерапия. Негізгі емдік әсердің қалыптасу механизмі, емшара тағайындау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, емдік әсердің параметрлері, қолданылатын синусоидальды модульденген токтардың негізгі түрлері және олардың қысқаша сипаттамасы, емдік әсерді өткізу әдістемесі, жұмыс режимін және түрін таңдау, емдік емшараларды мөлшерлеу. Интерференцтерапия. Физикалық негізі және организмде интерференциялық токтарды қалыптастырудың әдістемелік принциптері. Физиологиялық әсерінің механизмі және негізгі емдік әсерлері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, интерференциялық токтардың емдік әсердің параметрлері мен режимін таңдау. Жергілікті дарсонвализация. Емшараны өткізу кезінде қолданылатын разрядтардың негізгі түрлері және олардың емдік әсері механизмінің ерекшеліктері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, емдік әсердің параметрлері, емшараны өткізу әдістемесі және разрядтардың түрлерін таңдау, мөлшерлеу. |
| 6 | Ауыспалы токтар (ЖЖ, УЖЖ, ӨЖЖ). Магнит өрісі | Электр және магнит өрістерін, электромагниттік сәулені емдік мақсатта қолдану. УЖЖ-терапия. Электрлік құрайтын электромагниттік өрісті емдік мақсатта қолданылатындардың физикалық сипаттамасы. УЖЖ-тербелісі емдік әсері механизмінің осцилляторлы және жылулық компонентері, энергияның тіндерге таралу заңдылықтары, негізгі емдік әсерлері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, емдік әсердің параметрлері, патологиялық үдерістердің сатыларына байланысты емшараны өткізу әдістемесі, емшараны мөлшерлеу. Индуктотермия – физикалық сипаттамасы, әсер ету механизмі. Көрсетімдері мен қарсы                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|   |                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                        | <p>көрсетімдері. «ИКВ-4» аппараты. Емшараны босату әдістемесі.</p> <p>Магнитпен емдеу. Негізгі емдік әсердің қалыптасу механизмі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, аппараттары, емдік әсердің параметрлері, қолданылатын төменгі жиілікті магнит өрісінің негізгі түрлері, емдік емшараларды өткізу әдістемесі және әсер ету режимін таңдау, мөлшерлеу.</p> <p>Аса жоғары жиілікті терапия (микротолқынды терапиялар, АЖЖ). Әсер ететін факторлардың физикалық сипаттамасы. ӨЖЖ-тербелістердің емдік әсері механизмінің осцилляторлы және жылулық компоненттері. Негізгі емдік әсерлері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, аппараттары, емдік әсердің параметрлері, патологиялық үдерістердің сатыларына байланысты емшараларды өткізу әдістемелері, мөлшерлеу.</p> |
| 7 | Сәулемен емдеу (хромотерапия, ИКС, УКС, лазеротерапия) | <p>Жарықтың физикалық және биофизикалық сипаттамасы, жарық сәулесінің спектрі туралы түсінік. Инфрақызыл және көрінетін сәулелердің физиологиялық және емдік әсерлері. Биоптронотерапия. Жалпақ поляризацияланған жарықтың физиологиялық және емдік әсерлері Ультракүлгін сәулелер. Өртүрлі толқынды (ҰУК, ОУК, ҚУЛ) ультракүлгін сәулелердің физиологиялық және емдік әсерлері. Ультракүлгінді эритема, оның динамикасы мен биологиялық рөлі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Лазерлік сәуленің физикалық және биофизикалық сипаттамасы. Физиологиялық және емдік әсерінің механизмі. Қанның лазерпунктурасы мен лазерлік иррадиациясы туралы түсінік. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері Емшараны өткізу әдістемесі.</p>                                           |
| 8 | Механикалық әсермен емдеу                              | <p>Ультрадыбыстың физикалық сипаттамасы мен физика-химиялық әсерлері. Ультрадыбыстың механикалық энергиясын әртүрлі тіндердің сіңіру заңдылықтары. Ультрадыбысты терапияның физиологиялық әсер ету механизмі және негізгі емдік әсерлері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, аппараттары, емдік әсердің параметрлері, емшараны өткізу әдістемесі, мөлшерлеу.</p> <p>Дәрілік ультрафонофорез, ультрадыбыстың көмегі-</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                         |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                         |                                       | <p>теристика климатологических и метеорологических факторов. Виды климатотерапии: аэротерапия, гелиотерапия, талассотерапия, спелеотерапия. Физиологическое и лечебное действие. Методики климатотерапии. Показания и противопоказания. Основные бальнеологические и грязевые курорты. Методики курортного применения минеральных вод и лечебных грязей.</p>                                                                                                                                                                                                                                      |
| 3                       | Основные климато-географические зоны  | <p>Влияние климатических факторов на организм людей. Влияние сезонных и суточных изменений в метеорологических условиях. Фронты погод и метеопатические реакции практически здоровых и больных людей. Основные методы климатотерапии. Принципы дозирования и дозиметрия климатических факторов. Эквивалентно-эффективные температуры. Ландшафт курорта. Определение. Основные виды ландшафта. Физические характеристики местности. Связь ландшафта с климатическими факторами. Значение ландшафта в общем комплексе воздействия природных курортов на организм здорового и больного человека.</p> |
| 4                       | Курортные учреждения                  | <p>Санатории, определение, подразделение по месту расположения, по возрастным категориям лечатся, клиническому профилю. Организация лечения в санатории. Особенности санаторного лечения. Отбор и направление больных на санаторно-курортное лечение, показания и противопоказания. Организация санаторно-курортной помощи.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 5                       | Отдых                                 | <p>Отдых. Определение. Физиологические основы отдыха, организованный отдых. Типовые формы организованного отдыха. Учреждения отдыха. Детские оздоровительные учреждения.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Итого - 12 часов</b> |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Реабилитология</b>   |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 1                       | Общие основы медицинской реабилитации | <p>Понятие о реабилитации. Виды реабилитации. Определение медицинской реабилитации. Цели медицинской реабилитации. Понятие «Качество жизни», определение, компоненты. Отличие реабилитации от лечения. Принципы реабилитации. Показания и противопоказания к назначению</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|                      |                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      |                                                                                                                                         | Сроки назначения. Показания и противопоказания. Бытовая, трудовая реабилитация.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 17                   | ЛФК в акушерстве и гинекологии: беременность, послеродовой период, опущение матки, воспалительные процессы придатков матки              | Физические упражнения при беременности и в родах. Физические упражнения в послеродовом периоде. ЛФК при патологическом течении беременности. Физические упражнения при неправильном положении плода. Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК в гинекологии. Сроки назначения. Режимы двигательной активности. Показания и противопоказания. Особенности методики ЛФК при воспалительных процессах придатков матки. |
| 18                   | ЛФК в педиатрии (дисплазия тазобедренного сустава, кривошея, плоскостопие, косолапость). Физические упражнения у детей раннего возраста | Значения ЛФК в лечении и реабилитации больных с нарушением осанки, плоскостопием. Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК. Особенности методики ЛФК. Клинико-физиологическое обоснование применения физических упражнений у детей раннего возраста, особенности применения физических упражнений.                                                                                                                  |
| 19                   | Врачебно-педагогические наблюдения в процессе занятий лечебной физкультуры                                                              | Реакция организма на физические нагрузки различной мощности. Субъективные и объективные признаки утомления. Физиологическая кривая утомления. Моторная плотность занятия.                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Итого 24 часа</b> |                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Курортология</b>  |                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 1                    | Курортология                                                                                                                            | Понятие о курортологии и курорте. История развития курортного дела. Основные лечебные курортные факторы. Курортные ресурсы и их основная характеристика. Структура санаторно-курортного лечения. Значение курортов в лечении больных, профилактике и реабилитации. Лечебные эффекты курортной терапии, показания и противопоказания к применению природных факторов.                                                          |
| 2                    | Классификация курортов                                                                                                                  | Классификация курортов: климатические, бальнеологические, грязевые. Действие природных физических факторов (климата, минеральных вод, лечебных грязей) на различные ткани, органы и системы организма. Климатотерапия и климатические курорты. Значение климата как терапевтического фактора. Основные физические харак-                                                                                                      |

|    |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                       | мен дәрілік заттарды енгізудің негізгі ерекшеліктері мен тиімділігі. Емшараны мөлшерлеу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 9  | Аэрозоль және электро-аэрозольтерапия | Атмосфералық ауаның табиғи ионизациясының маңызы. Оң және теріс кереғарлық (қарама-қарсылық) аэроиондардың физиологиялық әсер ету ерекшеліктері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Емдік мақсатта қолдану әдістемесі. Дәрілік аэрозольдар мен электроаэрозольдар туралы түсінік. Олардың шашырау дәрежесі. Дәрілік аэрозольдардың қасиеті. Аэрозольдардың тұрақтылығын жоғарлатудағы электр қуатының маңызы, дәрілер жинақталуының жоғарлауы, аэрозольдардың тұнуы. Әсер ету механизмі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 10 | Сумен емдеу                           | Су ол - емдік әсердің термиялық, механикалық және химиялық факторлары. Сумен емдеу емшарасының әсерін анықтайтын терінің анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері. Су емшарасы физиологиялық әсерінің ерекшеліктері. Сумен емдеу. Гидротерапия. Емдік себезгілер: жаума, қысымды, сутозанды, қоршау, шаптырма (Шарко, шотландтық себезгілер), желпуіш, өрлемелі, су астылық себезгі-массаж. Физиологиялық және емдік әсер ету механизмдері. Емшараларды өткізу әдістемесі мен техникасы. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Шомылғылар (бұлаулар): хош иісті және дәрілік заттар (қылқан жапырақты, сәлбен, қыша, скипидарлы) қосылған тұщы бұлаулар, дәрілік шөптер мен өсімдіктерден тұратын (шүйгіншөп, түймедақ). Физиологиялық әсер ету ерекшеліктері. Емшараны өткізу әдістемесі және техникасы. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Бальнеотерапия. Минаралды сулар туралы түсінік, олардың жіктелуі және негізгі бальнеологиялық сипаттамасы. Минералды суларды ауыз су ретінде қабылдау. Минералды ауыз сулардың жіктелуі. Физиологиялық және емдік әсер ету механизмдері. Қолдану әдістемесі, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Асқазанды жуу, дуаденалды дренаж, ішекті суландыру-жуу, ингаляция үшін минералды суларды қолдану. |
| 11 | Жылумен емдеу. Балшықпен емдеу        | Термиялық факторлардың физикалық сипаттамасы. Организм тіндерінің жылу-физикалық қасиеттері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |



|    |                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                        | <p>Жылумен емдеу емшарасының әсер ету механизмі: температуралық, механикалық, химиялық реакциялар. Жылу алмасу және жылуды реттеу механизмдері. Жылумен тітіркендіруге физиологиялық реакциялар. Термиялық факторларды емдік мақсатта қолданудың негізгі түрлері. Балауыздың, озокериттің және псаммотерапияның физиологиялық әсерінің механизмі.</p> <p>Балшықпен емдеу. Балшықпен емдеу емшарасының емдік факторлары: жылулық, химиялық, механикалық. Емшараны өткізу техникасы мен әдістемесі. Жергілікті және жалпы ембалшық аппликациялары, балшықты жазылмалы шомылғылар. Жеңілдетілген балшықпен емдеу. «Балшық ерітінділерін» және емдік балшықтардан дайындаған препараттарды қолдану. Балшықпен емдеудің жанамаласқан әдістері (гальванды балшық, ДДТ- и СМТ-балшықпен емдеу, балшықты индуктотермия, пиелофонотерапия). Балшықпен емдеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Балауызбен және озокеритпен емдеу. Балауыз бен озокериттің әсер ету механизмі. Емшараларды өткізудің негізгі әдістемелері (қабаттау, салфеткалық-жәнекувета-аппликациялық, жергілікті бұлаулар). Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.</p> |
| 12 | Массаж                                                                                                                                                                 | Массаж. Анықтамасы. Массаж түрлері. Классикалық массаждың негізгі тәсілдері. Массажды тағайындаудың көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Тәсілдері. Массаждың анатомиялық ерекшеліктері. Жеке әдістемелері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 13 | Синдромалды физиотерапия (ауырсынуларды, қабынуды, дистрофияны емдеу принциптері)                                                                                      | Жіті және созылмалы ауырсынулар кезінде, қабынудың сатыларына байланысты, дистрофиялық өзгерістер кезінде емдік физикалық факторларды тағайындау алгоритмі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 14 | Терапиялық науқастар физиотерапиясы және оларды курорттарда емдеу (жүрек-тамыр жүйесінің, тыныс алу, асқорыту ағзаларының, ТҚА аурулары физиотерапиясының принциптері) | Қанайналымы ағзаларының аурулары кезінде физикалық факторларды қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Жүректің ишемиялық ауруы, артериялық гипертензия, қанайналым жеткіліксіздігі, вегетативтік-тамырлық дистония синдромы кезіндегі физиотерапия. Стационар, санатория және диспансерлік-емханалық сатыларда миокард инфаркты бар науқастарды физикалық оңалту.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|    |                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | вихи, растяжения связочно-сумочного аппарата, контрактуры, травмы позвоночника и костей таза)                                                                          | ти методик ЛФК при переломах костей верхних конечностей. Характеристика упражнений, применяемых в различные периоды лечения (иммобилизационный, постиммобилизационный и др.). ЛФК при переломах позвоночника. Сроки назначения лечебной гимнастики, поворота больного на живот, вставания, ходьбы, сидения. Особенности методики лечебной гимнастики при переломах позвоночника с повреждением спинного мозга.                                                                                                                                                                                  |
| 14 | ЛФК при заболеваниях опорно-двигательного аппарата (артрозы, остеохондроз, сколиоз)                                                                                    | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК в комплексном лечении заболеваний опорно-двигательного аппарата. ЛФК при артритах и артрозах. Задачи ЛФК, показания и противопоказания. Особенности методики ЛФК в зависимости от периода течения болезни (подострый, хронический). ЛФК при некоторых формах полиартритов: ревматоидный, туберкулезный и др.). ЛФК при артрозах. ЛФК при анкилозирующем спондилоартрите. Сроки назначения. Режимы двигательной активности. Показания и противопоказания. Особенности методики ЛФК при контрактурах.                                          |
| 15 | ЛФК в хирургии (после операций на органах брюшной и грудной полости)                                                                                                   | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК при операциях на органах брюшной полости. Особенности методики ЛФК при операциях на легких. Сроки назначения. Режимы двигательной активности. Показания и противопоказания.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 16 | ЛФК в клинике нервных болезней (нарушения мозгового кровообращения, травмы головного и спинного мозга, неврозы, неврологические проявления остеохондроза позвоночника) | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК при нарушениях мозгового кровообращения ЛФК как метод восстановительной терапии при нарушениях мозгового кровообращения. Методика ЛФК в зависимости от характера нарушения (по геморрагическому, ишемическому типу). Методика ЛФК при различных двигательных нарушениях и выраженности спастического паралича. Использование различных видов упражнений (пассивные, активные, облегченные, свободные, выполняемые с усилием) на различных этапах реабилитации. Обучение сидению, стоянию, ходьбе. Борьба с синкинезиями. Лечение положением. |



|    |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                            | оценка результатов контроля на различных этапах активизации больного.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 10 | ЛФК при заболеваниях органов дыхания (пневмонии, бронхите, плеврите, эмфиземе легких, бронхиальной астме, бронхоэктатической болезни)                                      | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК при заболеваниях органов дыхания. Дыхательные упражнения статические, динамические, специальные. Позиционный дренаж. Типы дыхания. Особенности методики лечебной гимнастики при бронхите, пневмонии, плеврите, эмфиземе легких, бронхиальной астме, бронхоэктатической болезни. Показания к назначению лечебной гимнастики. Оценка адекватности применения нагрузки на занятиях лечебной гимнастикой и эффективность специальных дыхательных упражнений.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 11 | Лечебная физкультура при заболеваниях органов пищеварения (гастриты, язвенная болезнь, энтериты, колиты, болезни печени и желчных путей). ЛФК при нарушении обмена веществ | Клинико-физиологическое обоснование применения средств ЛФК при заболеваниях органов пищеварения. Влияние физических нагрузок различной интенсивности на моторно-секреторную функцию желудочно-кишечного тракта. Механизм действия специальных упражнений, значение правильного выбора исходных положений. Особенности методики ЛФК при хроническом гастрите, язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки, холецистите, спланхноптозе. Противопоказания к лечебной физкультуре. Механизмы действия средств ЛФК при нарушениях обмена веществ: ожирении, сахарном диабете. Особенности дозировки физических упражнений при ожирении. Методика ЛФК при сахарном диабете различной степени тяжести, при наличии сопутствующих заболеваний. Противопоказания к лечебной физкультуре. |
| 12 | ЛФК при заболеваниях почек и мочевыводящих путей (пелонефриты, циститы, гломерулонефриты, энурез, нефроптоз)                                                               | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК при заболеваниях почек и мочевыводящих путей. Сроки назначения. Режимы двигательной активности. Показания и противопоказания. Особенности методики ЛФК.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 13 | ЛФК при травмах опорно-двигательного аппарата (переломы костей верхних и нижних конечностей, вы-                                                                           | Клинико-физиологическое обоснование применения ЛФК в восстановительном лечении травм: лечебная гимнастика, механотерапия, трудотерапия, спортивно-прикладные упражнения. Особеннос-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                            |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                            |                                                             | Тыныс алу ағзаларының аурулары кезінде физикалық факторларды қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Бронхит, пневмония, плеврит, өкпе эмфиземасы, бронх демікпесі, бронхоэктаз ауруы кезіндегі физиотерапия. Тағайындау көрсетімдері. Физиоэмшараны қолдану сәйкестілігін бағалау. Асқорыту ағзаларының аурулары (гастрит, асқазан мен ұлтабардың ойықжаралары, колит, спланхноптоз, холецистит, өт шығару жолдарының дискенезиясы), зат алмасу бұзылыстары (қантты диабет, семіздік) кезінде физикалық факторларды қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Көрсетілген аурулар кезіндегі физиотерапия көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. |
| 15                         | Неврологиядағы физиотерапия принциптері                     | Нерв жүйесінің аурулары мен жарақаттары кезінде физикалық факторларды қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Жұлын және ми аурулары мен жарақаттары, нерв жүйесінің аурулары мен жарақаттары, невроздар кезіндегі физиотерапияның міндеттері мен ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 16                         | Педиатриядағы физиотерапияның принциптері мен ерекшеліктері | Педиатриядағы физиотерапияның негізгі принциптері мен ерекшеліктері. Науқас баланың организмiне емдік физикалық факторлардың әсер ету механизмі. Тиімді параметрлерді таңдау. Ерте балалық шақтағы физиотерапия әдістемесінің ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 17                         | Хирургиялық науқастардағы физиотерапия                      | Іш хирургиясында физиотерапияны қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Операцияның орналасуына байланысты операция алдындағы дайындық. Ерте және кеш операциядан кейінгі кезеңдерде өткізілетін физиотерапиялық емшараның міндеттері мен әдістемелері. Реанимация бөлімшесі жағдайларында физиотерапияны қолдану.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 18                         | Акушерия мен гинекологиядағы физиотерапия                   | Әйел жыныс сферасының созылмалы қабыну аурулары, етеккір функциясының бұзылыстары кезінде физикалық факторларды қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Жиыны 96 сағат</b>      |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Емдік денешынықтыру</b> |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 1                          | Стационар, емхана, қалпына келтіру орталығы жағдай-         | Медициналық оңалту жүйесіндегі емдік денешынықтырудың орны. Емдік денешынықтыру дамуындағы қысқаша тарихи очерк. Денешынықтырудың мақ-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|   |                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | ларында ЕДШ ұйымдас-<br>тырудың жалпы мәселе-<br>лері                                                                                                                            | саты мен міндеттері. Денеге түсетін ауырлықтың<br>мөлшерлемесі. ЕДШ бойынша жұмысты жоспарлау.<br>Емдік-педагогикалық құжаттамалар.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 2 | Адам организміне,<br>патологиялық<br>үдерістердің ағымына<br>дене жаттығуларының<br>әсер ету механизмі                                                                           | Адам организміне дене жаттығуларының әсер ету<br>механизмі. Қозғалыс қызметінің нервтік-рефлекстік<br>реттелуі. Қозғалыс актісінің қалыптасуы. Дене<br>жаттығулары кезіндегі психикалық-эмоциялық фак-<br>торлардың рөлі. Қалыпты және патологиялық жағ-<br>дайлардағы қимылдық-висцералық рефлекстердің<br>рөлі. Бұлшықет қызметінің гуморалдық-эндокриндік<br>реттелуі. Нерв жүйесінің трофикалық функциясына<br>дене жаттығуларының тигізетін әсері.             |
| 3 | Дене тәрбиесі<br>теориясының негізгі<br>мәселелері мен<br>әдістемелері                                                                                                           | Дене тәрбиесі теориясының пәні мен мазмұны. Дене<br>тәрбиесінің мақсаты мен міндеттері. Белсенді терапия<br>әдісі. Функциялық терапия әдісі. Бейспецификалық<br>терапия әдісі. Патогенездік терапия әдісі.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 4 | Емдік<br>денешынықтырудың<br>жалпы негізі (ЕДШ<br>жабдықтары, дене<br>жаттығуларының<br>жіктелуі)                                                                                | ЕДШ жабдықтары: дене жаттығулары, массаж,<br>қоршаған ортаның (табиғат) табиғи факторлары,<br>қимыл режимі, гигиеналық режим, еңбек терапиясы.<br>Науқастың анатомиялық-физиологиялық сипаттама-<br>сын, энергиялық жүктемесін, снарядарды қолдануын,<br>белсенділігін есепке ала отырып дене жаттығулары-<br>ның жіктелуі. Тыныс алу жаттығуларының жіктелуі,<br>циклдік жаттығулар- мөлшерлер.                                                                    |
| 5 | Емдік<br>денешынықтырудың<br>жалпы негізі (ЕДШ фор-<br>малары)                                                                                                                   | ЕДШ формалары: емдік гимнастика, механотерапия,<br>гидрокинезотерапия, сылбыр қимыл, райтерапия,<br>өзіндік жаттығу, мөлшерлік жүріс. Емдік гимнасти-<br>ка кешені құрылымының принциптері. Жүктеменің<br>физиологиялық сызығы және емдік гимнастика<br>емшарасының тығыздығы. Денеге түсетін ауырлыққа<br>қойылатын әдістемелік талаптар. Жаттығулардың<br>мөлшерлемесі.                                                                                           |
| 6 | Денешынықтырудағы<br>зерттеудің жалпы және<br>функциялық әдістері (де-<br>неге түсетін мөлшерлік<br>ауырлықтың функциялық<br>сынақтары, дене еңбегіне<br>қабілеттілікті анықтау) | Емделуші морфологиясы мен денебітімінің ерек-<br>шеліктері. Тірек-қимыл аппаратындағы қозғалыс-<br>ты өлшеу әдістемесі. Антропометрия ол - ЕДШ<br>тиімділігін есепке алу әдісі. Денеге түсетін мөлшерлік<br>ауырлықтың функциялық сынақтары, демін ұстап<br>тұру сынақтары. Велозргометр, тредбан, степ-тест<br>көмегімен дене еңбегіне қабілеттілікті анықтау.<br>Сыртқы тынысты зерттеу: спирография, пневмогра-<br>фия, пневмотонометрия. Денеге түсетін ауырлық |

|   |                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 | Общие и функциональ-<br>ные методы исследования<br>в лечебной физкультуре<br>(функциональные пробы с<br>дозированной физической<br>нагрузкой, определение<br>физической работоспособ-<br>ности)     | Особенности морфологии и телосложения паци-<br>ента. Методика измерения движений в опорно-<br>двигательном аппарате. Антропометрия как ме-<br>тод учета эффективности ЛФК. Функциональные<br>пробы с дозированной физической нагрузкой,<br>пробы с задержкой дыхания. Определение фи-<br>зической работоспособности с помощью вело-<br>эргометра, тредбана, степ-теста. Исследование<br>внешнего дыхания: спирография, пневмография,<br>пневмотонометрия. Методы исследования газооб-<br>мена при физических нагрузках: методы прямого<br>и косвенного определения максимального погло-<br>щения кислорода. Функциональные исследования<br>нервно-мышечной системы. |
| 7 | Аппаратура и оборудование<br>кабинетов ЛФК, возможно-<br>сти ее применения и исполь-<br>зования                                                                                                     | Специальное оборудование отделений (кабинетов)<br>ЛФК. Пособия для отделений (кабинетов) ЛФК.<br>Требования к материально-техническому обеспе-<br>чению кабинетов ЛФК: установка, надзор, эксплуата-<br>ция и ремонт аппаратуры. Санитарно-технический<br>контроль. Помещения для отделения (кабинета)<br>ЛФК: проектная документация, состав помеще-<br>ний, расположение, эксплуатационная докумен-<br>тация. Санитарно-гигиенические требования.                                                                                                                                                                                                                 |
| 8 | ЛФК при заболеваниях<br>сердечно-сосудистой си-<br>стемы (ИБС, гипертонии,<br>гипотонии, ревматизме,<br>миокардите, недостаточ-<br>ности кровообращения,<br>синдроме вегето-сосудистой<br>дистонии) | Клинико-физиологическое обоснование приме-<br>нения средств ЛФК при заболеваниях органов<br>кровообращения. Особенности методики ЛФК<br>при ишемической болезни сердца, артериальной<br>гипертензии, недостаточности кровообращения,<br>синдроме вегето-сосудистой дистонии.<br>Противопоказания к назначению лечебной гимна-<br>стики.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 9 | Физическая реабилитация<br>больных инфарктом мио-<br>карда                                                                                                                                          | Физическая реабилитация больных инфарк-<br>том миокарда на стационарном, санаторном и<br>диспансерно-поликлиническом этапах. Функ-<br>циональные классы тяжести больных инфарктом<br>миокарда. Ступени двигательной активности при<br>остром инфаркте миокарда, обоснование их рас-<br>ширения. Сроки назначения лечебной гимнасти-<br>ки. Противопоказания к назначению лечебной<br>гимнастики. Методы контроля за адекватностью<br>физической нагрузки, состоянием больного и                                                                                                                                                                                     |

|                             |                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             |                                                                                                      | палительных заболеваниях женской половой сферы, нарушениях менструальной функции.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Итого - 96 часов</b>     |                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Лечебная физкультура</b> |                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 1                           | Общие вопросы организации ЛФК в условиях стационара, поликлиники, восстановительного центра          | Место лечебной физкультуры в системе медицинской реабилитации. Краткий исторический очерк развития лечебной физкультуры. Цель и задачи лечебной физкультуры. Дозировка физической нагрузки. Планирование работы по ЛФК. Лечебно-педагогическая документация.                                                                                                                                           |
| 2                           | Механизм воздействия физических упражнений на организм человека, на течение патологического процесса | Механизм действия физических упражнений на организм человека. Нервно-рефлекторная регуляция двигательной деятельности. Формирование двигательного акта. Роль психо-эмоционального фактора при физических упражнениях. Моторно-висцеральные рефлексы в норме и патологии. Гуморально-эндокринная регуляция мышечной деятельности. Влияние физических упражнений на трофическую функцию нервной системы. |
| 3                           | Основные вопросы теории и методики физического воспитания                                            | Предмет и содержание теории физического воспитания. Цель и задачи физического воспитания. Метод активной терапии. Метод функциональной терапии. Метод неспецифической терапии. Метод патогенетической терапии.                                                                                                                                                                                         |
| 4                           | Общие основы лечебной физкультуры (средства ЛФК, классификация физических упражнений)                | Средства ЛФК: физические упражнения, массаж. естественные факторы природы, двигательные режимы, гигиенический режим, трудотерапия. Классификация физических упражнений с учетом анатомо-физиологической характеристики, энергетической нагрузки, использования снарядов, активности больного. Классификация дыхательных упражнений, циклические упражнения - дозировка.                                |
| 5                           | Общие основы лечебной физкультуры (формы ЛФК)                                                        | УГТ, лечебная гимнастика, механотерапия, гидрокinezотерапия, пассивная разработка, райтерапия, самостоятельные занятия, дозированная ходьба. Принципы построения комплексов лечебной гимнастики. Физиологическая кривая нагрузки и плотность процедуры лечебной гимнастики. Методические требования к физической нагрузке. Дозировка упражнений.                                                       |

|    |                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                         | кезіндегі газ алмасуды зерттеу әдістері: оттегіні максималды жұтуды анықтаудың тікелей және тікелей емес әдістері. Нервтік-бұлшықеттік жүйені функциялық зерттеу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 7  | ЕДШ кабинеттерінің аппаратуралары мен құрал-жабдықтары, оларды қолдану және пайдалану мүмкіншіліктері                                                                   | ЕДШ бөлімшесінің (кабинеттерінің) арнайы құрал-жабдықтары. ЕДШ бөлімшесіне (кабинетіне) арналған құралдар. ЕДШ кабинеттерін материалдық-техникалық қамтамасыздандыру талаптары: құрылғы, қадағалау, аппаратураларды эксплуатациялау және жөндеу. Санитарлық-техникалық бақылау. ЕДШ бөлімшелеріне (кабинеттеріне) арналған ғимарат: жобалық құжаттамалар, ғимарат құрамы, орналасуы, эксплуатациялық құжаттамалар. Санитариялық-гигиеналық талаптар.                                                                                 |
| 8  | Жүрек-тамыр жүйесі аурулары (ЖИА, гипертониялар, гипотониялар, ревматизм, миокардит, қанайналым жеткіліксіздігі, вегетативтік-тамырлық дистония синдромы) кезіндегі ЕДШ | Қанайналым ағзаларының аурулары кезінде ЕДШ жабдықтарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Жүректің ишемиялық ауруы, артериялық гипертония, қанайналым жеткіліксіздігі, вегетативтік-тамырлық дистония синдромы кезіндегі ЕДШ жаттығуларының көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.                                                                                                                                                                                                                                          |
| 9  | Миокард инфаркты бар наукастарды физикалық оңалту                                                                                                                       | Стационар, санатория және диспансерлік-емханалық кезеңдерінде миокард инфаркты бар наукастарды физикалық оңалту. Миокард инфаркты бар наукастар ауыртпалығының функциялық кластары. Миокардтың жіті инфаркты кезіндегі қимыл белсенділігінің сатылары, олардың кеңеюін негіздеу. Емдік гимнастиканы тағайындау мерзімдері. Емдік гимнастиканы тағайындаудың қарсы көрсетімдері. Денеге түсетін ауырлық адекваттылығын, наукастың жағдайын бақылау әдістері және наукас белсенділігінің әртүрлі сатысында бақылау нәтиже-сін бағалау. |
| 10 | Тыныс алу ағзаларының аурулары (пневмония, бронхит, плеврит, өкпе эмфиземасы, бронх демікпесі, бронхоэктаз ауруы) кезіндегі ЕДШ                                         | Тыныс алу ағзаларының аурулары кезінде ЕДШ жабдықтарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Статикалық, динамикалық, арнайы тыныс алу жаттығулары. Позициялық дренаж. Тыныс алу типтері. Бронхит, пневмония, плеврит, өкпе эмфиземасы, бронх демікпесі, бронхоэктаз ауруы кезіндегі емдік гимнастика әдістемелерінің ерекшеліктері. Емдік гимнастиканы тағайындау                                                                                                                                                            |

|    |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                           | көр-сетімдері. Емдік гимнастикамен жаттығу кезіндегі жүктемені қабылдау адекваттылығын бағалау және арнайы тыныс алу жаттығуларының тиімділігі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 11 | Асқорыту ағзаларының аурулары (гастриттер, ойықжара ауруы, энтериттер, колиттер, бауыр және өт жолдарының аурулары) кезіндегі емдік денешынықтыру. Зат алмасу бұзылыстары кезіндегі ЕДШ                   | Асқорту ағзаларының аурулары кезінде ЕДШ жабдыктарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Асқазан-ішек жолдарының қимыл-сөл шығаратын функциясына денеге түсетін ауырлықтың әртүрлі қарқындылықта әсер етуі. Арнайы жаттығулардың әсер ету механизмі, бастапқы қалыпта дұрыс таңдаудың мәні. Созылмалы гастрит, асқазан мен ұлтабардың ойықжара аурулары, холецистит, спланхноптоз кезіндегі ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері. Емдік денешынықтырудың қарсы көрсетімдері.<br>Зат алмасу бұзылыстары: семіздік, қантты диабет кезіндегі ЕДШ жабдыктарының әсер ету механизмі. Семіздік кезінде дене жаттығуын мөлшерлеу ерекшеліктері. Ауыртпалығы әртүрлі дәрежедегі қосарласқан аурулары бар қантты диабет кезіндегі ЕДШ әдістемесі. Емдік денешынықтырудың қарсы көрсетімдері. |
| 12 | Бүйрек және зәр шығару аурулары (пелонефриттер, циститтер, гломерулонефриттер, энурез, нефроптоз) кезіндегі ЕДШ                                                                                           | Бүйрек және зәр шығару аурулары кезінде ЕДШ жабдыктарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Тағайындау мерзімдері. Қимыл белсенділігінің режимі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. ЕДШ әдістемелерінің ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 13 | Тірек-қимыл аппаратының жарақаттары (қол мен аяқ сүйектерінің сынықтары, буындардың шығуы, байлам-қалта аппаратының созылуы, омыртқа мен жамбас сүйектерінің контракту-ралары, жарақаттары) кезіндегі ЕДШ | Жарақаттарды қалпына келтіру емінде ЕДШ жабдыктарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу: емдік гимнастика, механотерапия, еңбек терапиясы, спорттық-қолданбалы жаттығулар. Қол сүйектерінің сынықтары кезіндегі ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері. Емдеудің әртүрлі кезеңінде (иммобилизациялық, постиммобилизациялық және т.б.) қолданылатын жаттығулардың сипаттамасы. Омыртқа сынықтары кезіндегі ЕДШ. Емдік гимнастиканы тағайындау, науқасты ішімен жатқызу, тұру, жүру, отыру мерзімдері. Жұлын жарақатымен бірге омыртқа сынықтары кезіндегі емдік гимнастика әдістемелерінің ерекшеліктері.                                                                                                                                                                               |
| 14 | Тірек-қимыл аппараты аурулары (артроздар,                                                                                                                                                                 | Тірек-қимыл аппараты ауруларының кешенді емі кезінде ЕДШ қабылдауды клиникалық-физиология-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|    |                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | стемы, органов дыхания, пищеварения, ОДА)       | синдроме вегето-сосудистой дистонии. Физическая реабилитация больных инфарктом миокарда на стационарном, санаторном и диспансерно-поликлиническом этапах.<br>Клинико-физиологическое обоснование применения физических факторов при заболеваниях органов дыхания. Физиотерапия при бронхите, пневмонии, плеврите, эмфиземе легких, бронхиальной астме, бронхоэктатической болезни. Показания к назначению. Оценка адекватности применения физиопроцедур.<br>Клинико-физиологическое обоснование применения физических факторов при заболевании органов пищеварения (гастрит, язвенная болезнь желудка и двенадцатиперстной кишки, колит, спланхноптоз, холецистит, дискинезия желчевыводящих путей), при нарушении обмена веществ (сахарный диабет, ожирение). Показания и противопоказания к физиотерапии при указанных заболеваниях. |
| 15 | Принципы физиотерапии в неврологии              | Клинико-физиологическое обоснование применения физических факторов при заболеваниях и травмах нервной системы. Задачи и особенности физиотерапии при заболеваниях и травмах спинного и головного мозга, при травмах и заболеваниях нервной системы, при неврозах.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 16 | Принципы и особенности физиотерапии в педиатрии | Основные принципы и особенности физиотерапии в педиатрии. Механизм действия лечебных физических факторов на организм больного ребенка. Выбор оптимальных параметров. Особенности методики физиотерапии в раннем детском возрасте.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 17 | Физиотерапия у больных хирургического профиля   | Клинико-физиологическое обоснование применения физиотерапии в полостной хирургии. Предоперационная подготовка в зависимости от локализации операции. Задачи и методики физиотерапевтических процедур в раннем и позднем послеоперационном периодах. Применение физиотерапии в условиях отделения реанимации.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 18 | Физиотерапия в акушерстве и гинекологии         | Клинико-физиологическое обоснование применения физических факторов при хронических вос                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |



|    |                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                              | вод для промывания желудка, дуоденального дренажа, промываний - орошений кишечника, ингаляций.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 11 | Теплолечение. Грязелечение                                                                                                   | Физическая характеристика термических факторов. Теплофизические свойства тканей организма. Механизм действия теплолечебных процедур: температурные, механические, химические реакции. Механизм теплообмена и теплорегуляции. Физиологические реакции на тепловые раздражители. Основные виды лечебного применения термических факторов. Механизм физиологического действия парафина, озокерита, псаммотерапии. Грязелечение. Лечебные факторы грязелечебных процедур: тепловой, химический, механический. Техника и методика проведения процедур. Местные и общие грязевые аппликации, грязевые разводные ванны. Применение «грязевого раствора» и препаратов, приготовленных из лечебных грязей. Сочетанные методики грязелечения (гальваногрязь, ДДТ- и СМТ-грязелечение, грязьиндуктотермия, пиелофонотерапия). Показания и противопоказания для грязелечения.. Парафино- и озокеритолечение. Механизм действия парафина и озокерита. Основные методики проведения процедур (наслаивание, салфеточно- и кюветно-аппликационные, местные ванночки). Показания и противопоказания. |
| 12 | Массаж                                                                                                                       | Массаж. Определение. Виды массажа. Основные приемы классического массажа. Показания и противопоказания для назначения массажа. Приемы. Анатомические особенности массаж. Частные методики.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 13 | Синдромальная физиотерапия (принципы лечения боли, воспаления, дистрофии)                                                    | Алгоритм назначения лечебных физических факторов при острой и хронической боли, в зависимости от стадии воспаления, при дистрофических изменениях.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 14 | Физиотерапия и курортное лечение больных терапевтического профиля (принципы физиотерапии заболеваний сердечно-сосудистой си- | Клинико-физиологическое обоснование применения физических факторов при заболеваниях органов кровообращения. Физиотерапия при ишемической болезни сердца, артериальной гипертензии, недостаточности кровообращения,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|    |                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | остеохондроз, сколиоз) кезіндегі ЕДШ                                                                                                                          | лық негіздеу. Артриттер мен артроздар кезіндегі ЕДШ. ЕДШ міндеттері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Ауру ағымының кезеңіне (жітілеу, созылмалы) байланысты ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері. Полиартриттің кейбір формалары (ревматоидты, туберкулезді және т.б.) кезіндегі ЕДШ. Артроздар кезіндегі ЕДШ. Анкилозды спондилоартрит кезіндегі ЕДШ. Тағайындау мерзімдері. Қимыл белсенділігінің режимі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                          |
| 15 | Хирургиядағы ЕДШ (күрсақ және кеуде қуысы ағзаларына жасалынатын операциялардан кейін)                                                                        | Күрсақ қуысы ағзаларына жасалынатын операциялардан кейін ЕДШ қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Өкпеге жасалатын операциялар кезіндегі ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері. Тағайындау мерзімдері. Қимыл белсенділігінің режимі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 16 | Нерв ауруларының (ми қанайналымының бұзылыстары, ми және жұлын жарақаттары, невроздар, омыртқа остеохондрозының неврологиялық көріністері) клиникасындағы ЕДШ | Ми қанайналымының бұзылыстары кезінде ЕДШ қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. ЕДШ ол - ми қанайналымының бұзылыстары кезіндегі қалпына келтіру терапиясының әдістері. Бұзылыстардың сипатына (геморрагиялық, ишемиялық типтері бойынша) байланысты ЕДШ әдістемесі. Әртүрлі қимыл бұзылыстары және анық спазмдық салдану кезіндегі ЕДШ әдістемесі. Оңалтудың әртүрлі кезеңінде әртүрлі жаттығулар түрлерін (сылбыр, белсенді, жеңілдетілген, еркін, күшпен орындалатын) қолдану. Отыруды, тұруды және жүруді үйрену. Синкинезиямен күресу. Аяқ пен қолды қою ережелері. Тағайындау мерзімдері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Тұрмыста және еңбекпен оңалту. |
| 17 | Акушерия мен гинекологиядағы ЕДШ: жүктілік, босанудан кейінгі кезең, жатырдың төмен түсуі, жатыр қосалқыларының қабыну үдерістері                             | Жүктілік және босану кезіндегі дене жаттығулары. Босанудан кейінгі кезеңдегі дене жаттығулары. Жүктіліктің патологиялық ағымы кезіндегі ЕДШ. Жатырдағы нәрестенің дұрыс орналаспауы кезіндегі ЕДШ. Гинекологияда ЕДШ қолданудың клиникалық-физиологиялық негізделуі. Тағайындау мерзімдері. Қимыл белсенділігінің режимі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Жатыр қосалқыларының қабыну үдерістері кезіндегі ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                                                           |

|                       |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 18                    | Педиатриядағы ЕДШ (жамбас-сан буынының дисплазиясы, қисық мойын, майтабан, маймақтық). Ерте жастағы балалардағы дене жаттығулары | Мүсіндемесі бұзылған және майтабан науқастарды емдеудегі және оңалтудағы ЕДШ мәні. ЕДШ қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. ЕДШ әдістемесінің ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларда дене жаттығуларын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу, дене жаттығуларын қолдану ерекшеліктері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 19                    | Емдік денешынықтырумен жаттығу үдерісіндегі дәрігерлік-педагогикалық қадағалау                                                   | Денеге түсетін әртүрлі қуатты ауырлықтарға организмнің жауабы. Шаршағандықтың субъективті және объективті белгілері. Шаршағандықтың физиологиялық сызығы. Жаттығудың қимылдық тығыздығы.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Жиыны 24 сағат</b> |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Курортология</b>   |                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 1                     | Курортология                                                                                                                     | Курортология және курорт туралы түсінік. Курорт ісінің даму тарихы. Негізгі емдік курорттық факторлар. Курорт ресурстары және оның негізгі сипаттамасы. Санатория-курортта емдеу құрылымы. Науқастарды емдеуде, профилактикада және оңалтуда курорттардың маңызы. Курорттық терапияның емдік әсерлері, табиғи факторларды қолданудағы көрсетімдер мен қарсы көрсетімдер.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2                     | Курорттардың жіктелуі                                                                                                            | Курорттардың жіктелуі: климаттық, бальнеологиялық, балшықтық. Организмнің әртүрлі тіндеріне, ағзаларына және жүйелеріне табиғи физикалық факторлардың (климат, минералды сулар, ембал-шықтар) тигізетін әсерлері. Климатотерапия и климаттық курорттар. Терапиялық фактор ретіндегі климаттың маңызы. Климат және ауа райынтүзетін факторлардың негізгі физикалық сипаттамасы. Климатотерапияның түрлері: аэротерапия, гелиотерапия, талассотерапия, спелеотерапия. Физиологиялық және емдік әсерлері. Климатотерапия әдістемесі. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Негізгі бальнеологиялық және балшықпен емдеу курорттары. Минералды сулар мен ембалшықтарды курортта қолдану әдістемелері. |
| 3                     | Негізгі климаттық-географиялық аймақтар                                                                                          | Адам организмне климаттық факторлардың тигізетін әсері. Метео-ауа райы жағдайларында мезгілдік және тәуліктік өзгерістердің әсері. Ауа райы аумақтары және іс жүзінде сау және науқас адамдардың метеопатиялық реакциялары. Климатотерапияның                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|    |                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                   | аппараты, параметры лечебного воздействия, методика проведения процедур, дозиметрия. Лекарственный ультрафонофорез, основные особенности и преимущества введения лекарственных веществ при помощи ультразвука. Дозирование процедур.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 9  | Аэрозоль и электроаэрозольтерапия | Значение естественной ионизации атмосферного воздуха. Особенности физиологического действия аэроионов положительной и отрицательной полярности. Показания и противопоказания. Методика лечебного применения. Понятие о лекарственных аэрозолях и электроаэрозолях. Степень их дисперсности. Свойства лекарственных аэрозолей. Значение электрического заряда в повышении стабильности аэрозолей, увеличение депонирования лекарств, осаждения аэрозолей. Механизм действия.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 10 | Водолечение                       | Вода как термический, механический и химический фактор лечебного воздействия. Анатомо-физиологические особенности кожи, определяющие действие водолечебных процедур. Особенности физиологического действия водных процедур. Водолечение. Гидротерапия. Лечебные души: дождевой, игольчатый, пылевой, циркулярный, струевой (душ Шарко, шотландский), веерный, восходящий, подводный душ-массаж. Механизм физиологического и лечебного действия. Методика и техника проведения процедур. Показания и противопоказания. Ванны: пресные, с добавлением ароматических и лекарственных веществ (хвойные, шалфейные, горчичные, скипидарные), из лекарственных трав и растений (валериановые, ромашкой). Особенности физиологического действия. Методика и техника проведения процедур. Показания и противопоказания. Бальнеотерапия. Понятие о минеральных водах, их классификация и основные бальнеологические характеристики. Внутреннее применение минеральных вод. Классификация питьевых минеральных вод. Механизм физиологического и лечебного действия. Методика применения, показания и противопоказания. Использование минеральных |



|   |                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                                | кого процесса, дозирование процедур. Индукто-<br>термия – физическая характеристика, механизм<br>действия. Показания и противопоказания. Аппа-<br>рат «ИКВ-4». Методика отпуска процедур.<br>Магнитотерапия. Механизмы формирования<br>основных лечебных эффектов, показания и про-<br>тивопоказания, аппараты, параметры лечебного<br>воздействия, основные виды используемых низ-<br>кочастотных магнитных полей, методика прове-<br>дения лечебных процедур и выбора режима воз-<br>действия, дозирование.<br>Сверхвысокочастотная терапия (ДМВ, СМВ,<br>КВЧ). Физическая характеристика действующих<br>факторов. Осцилляторный и тепловой компо-<br>ненты механизма лечебного действия СВЧ-ко-<br>лебаний. Основные лечебные эффекты, показания<br>и противопоказания, аппараты, параметры лечеб-<br>ного воздействия, методика проведения процедур<br>в зависимости от стадии патологического процес-<br>са, дозирование. |
| 7 | Светолечение (хромотера-<br>пия, ИФИ, УФИ, лазероте-<br>рапия) | Физическая и биофизическая характеристика све-<br>та, понятие о спектре световых излучений. Физи-<br>ологическое и лечебное действие инфракрасных и<br>видимых лучей. Биоптронотерапия. Физиологиче-<br>ское и лечебное действие плоскополяризованного<br>света. Ультрафиолетовые лучи. Физиологическое<br>и лечебное действие ультрафиолетовых лучей<br>с различной длиной волны (ДУФ, СУФ, КУФ).<br>Ультрафиолетовая эритема, ее динамика и био-<br>логическая роль. Показания и противопоказания<br>Лазеротерапия. Физическая и биофизическая ха-<br>рактеристика лазерного излучения. Механизм<br>физиологического и лечебного действия. Понятие<br>о лазерпунктуре и лазерном облучении крови. По-<br>казания и противопоказания. Методика проведе-<br>ния процедур.                                                                                                                                                      |
| 8 | Лечение механическими<br>воздействиями                         | Физическая характеристика и физико-химические<br>эффекты ультразвука. Закономерности погло-<br>щения механической энергии ультразвука раз-<br>личными тканями. Механизм физиологического<br>действия и основные лечебные эффекты ультра-<br>звуковой терапии, показания и противопоказания,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                       |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       |                                              | негізгі әдістері. Климаттық факторларды мөлшерлеу<br>принциптері және оның дозиметриясы. Баламалы-<br>тіімді температуралар. Курорт ландшафты. Анық-<br>тамасы. Ландшафтың негізгі түрлері. Өңірдің<br>физикалық сипаттамасы. Ландшафтың климаттық<br>факторлармен байланысы. Сау және науқас адамның<br>организміне табиғи курорт әсерінің жалпы кешенінде<br>ландшафттың маңызы.                                                                                                                                                                                                                                  |
| 4                     | Курорттық мекемелер                          | Санаториялар, анықтамасы, орналасқан жері бой-<br>ынша, емделушілердің жас категориясына, кли-<br>никалық прпрофиліне байланысты бөлінуі. Са-<br>наторияда емдеуді ұйымдастыру. Санаторияда<br>емдеу ерекшеліктері. Санатория-курортта емделуге<br>науқастарды іріктеу және бауыттау, көрсетімдері мен<br>қарсы көрсетімдері.<br>Санатория-курорттық жәрдемді ұйымдастыру.                                                                                                                                                                                                                                          |
| 5                     | Демалу                                       | Демалу. Анықтамасы. Демалудың физиологиялық<br>негізі, ұйымдасып демалу. Ұйымдасып демалудың<br>типтік формалары. Демалу мекемелері. Балаларды<br>сауықтыру мекемелері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Жиыны 12 сағат</b> |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Реабилитология</b> |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 1                     | Медициналық оңалтудың<br>жалпы негізі        | Оңалту туралы түсінік. Оңалтудың түрлері. Меди-<br>циналық оңалтудың анықтамасы. Медициналық<br>оңалтудың мақсаты. «Өмір құндылығы» ұғымы,<br>анықтамасы, компоненттері. Оңалтудың емдеуден<br>айырмашылығы. Оңалтудың принциптері. Оңалту<br>іс-шараларын тағайындау көрсетімдері мен қарсы<br>көрсетімдері. Оңалтуға іріктеу. Клиникалық-оңалту<br>топтары. Оңалту потенциалы туралы түсінік, оны<br>болжамдау принциптері.<br>ДДСҰ ұсынған оңалту қызметін ұйымдастыру.<br>Оңалту бағдарламалары және оңалту қызметі ұғым-<br>дары. Медициналық оңалту бригадасының қызмет-<br>шісі. Эрготерапия туралы түсінік. |
| 2                     | Оңалтудағы<br>тексерулердің<br>ерекшеліктері | Функциялық жүктемелік сынақтар. Жүктемелік тес-<br>тердің жіктелуі. Жүктемелік тестілеу көрсетімдері.<br>Денеге түсетін ауырлықпен жүргізілетін тестке қар-<br>сы көрсетімдер. Жүктемелік тестерді бағалау. Денеге<br>түсетін ауырлықпен жүргізілетін тестердің нәтиже-<br>лері бойынша дене еңбегіне қабілеттілік дәрежесі.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|   |                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                                                         | Оңалтудағы психологиялық тексерулер. Психологиялық тексерудің міндеттері. Психологиялық тексерудің әдістері. «Аурулардың ішкі көрінісі» ұғымы, анықтамасы, оңалтудағы мәні. «Аурулардың ішкі көрінісі» типтері, бағалау әдістері. Күнделікті қызметті тексеру және бағалау. Функциялық тәуелсіздік шкаласы, Bartel, Katz шкалалары.                                                                                                                                          |
| 3 | Медициналық оңалту әдістері мен жабдықтары                                              | Дәлелді медицина ұстамымен медициналық оңалту жабдықтарының сипаттамасы. Емдәммен емдеу. Әдіс-тердің жалпы сипаттамасы. Дамитын елдердегі тиімді тамақтандыру бойынша ДДСҰ ұсыныстары. Психотерапия. Соматикалық науқастарды оңалтуда қолданылатын психотерапия әдістері. Гипоксияға жаттығулар жасау. Гипоксияға арналған жаттығулар түрлері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Медициналық-техникалық жабдықтар. Мамандандырылған әдістемелік жүйелер (Kabath, Bobath). |
| 4 | Тірек-қимыл аппаратының аурулары мен жарақаттары кезінде науқастарды медициналық оңалту | Тірек-қимыл аппаратының жарақаттары мен деформациялары кезіндегі қалпына келтіру емі. Тірек-қимыл аппаратының анатомиялық-биомеханикалық ерекшеліктері және оған дене жаттығулары мен массаждың тигізетін әсері. Қалпына келтіру емін ұйымдастырудың жалпы принциптері және жарақаттар мен ортопедиялық аурулар кезіндегі дене жаттығуларын емдік мақсатта қолдану әдістемесінің ерекшеліктері. Мүсінділік ақаулары, оларды алдын алу және жою.                              |
| 5 | Тірек-қимыл аппаратының аурулары бар балаларды оңалту                                   | Тірек-қимыл аппаратының аурулары бар балаларды физикалық оңалтудың негізі. Мүсінділік бұзылыстары, сколиозы, жамбассан буындарының дисплазиясы бар балалардың функциялық жағдайлары мен тіршілігін бағалау. Балалардағы ми салдануы.                                                                                                                                                                                                                                         |
| 6 | Кардиологиядағы медициналық оңалту                                                      | Оңалтуға жататын науқастардың негізгі контингенттері (миокард инфаркты, артериялық гипертензия, ревматизм, жүректің туа біткен ақаулары бар науқастар, вегетативтік дисфункция синдромы). Осы категориядағы балалар тіршілігін, функциялық жағдайларын бағалау. Кардиологияда қолданылатын жүктемелік тестер. Жүрек-тамыр аурулары бар науқастарға қолданылатын медициналық оңалтудың жабдықтары мен әдіс-                                                                   |

|   |                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | зация, дарсанвализация)                        | воздействия, дозирование процедур. Диадинамотерапия. Механизмы формирования основных лечебных эффектов, показания и противопоказания к назначению процедуры, параметры лечебного воздействия, основные виды применяемых диадинамических токов. Короткоимпульсная электроаналгезия. Механизмы противоболевого действия, показания и противопоказания, аппараты, параметры лечебного воздействия, методика проведения процедур и выбор оптимальной частоты импульсных токов. Амплипульстерапия. Механизмы формирования основных лечебных эффектов, показания и противопоказания, параметры лечебного воздействия, основные виды применяемых синусоидальных модулированных токов и их краткая характеристика, методика проведения лечебных воздействий, выбор режима и рода работы, дозирование лечебных процедур. Интерференцтерапия. Физические основы и методические принципы формирования интерференционных токов в организме. Механизмы физиологического действия и основные лечебные эффекты, показания и противопоказания, параметры и выбор режимов лечебного воздействия интерференционных токов. Местная дарсонвализация. Основные виды разрядов, используемых при проведении процедур, и особенности механизмов их лечебного воздействия, показания и противопоказания. Параметры лечебного воздействия, методика проведения процедур и выбора вида разряда, дозирование. |
| 6 | Переменные токи (ВЧ, УВЧ, СВЧ). Магнитные поля | Лечебное применение электрического и магнитных полей, электромагнитных излучений. УВЧ-терапия. Физическая характеристика используемой в лечебных целях электрической составляющей электромагнитного поля. Осцилляторный и тепловой компоненты механизма лечебного действия УВЧ-колебаний, закономерности распределения энергии в тканях, основные лечебные эффекты, показания и противопоказания, параметры лечебного воздействия, методика проведения процедур в зависимости от стадии патологичес-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|   |                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | чения лечебных физических факторов                                                                    | в формировании физиотерапии (Л. Гальвани, А. Дарсонваль, С.А. Бруштейн, А.Е. Щербак, С.Б. Вермель, В.Г. Ясногородский и др.). Значение физических методов лечения в комплексной терапии, профилактике и реабилитации больных. Понятие о курорте. Основные принципы назначения лечебных физических факторов.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 3 | Теоретические основы физиотерапии. Современные представления о механизме действия физических факторов | Современные представления о механизмах физиологического и лечебного действия естественных и преформированных физических факторов. Понятие о местной, общей и очаговой реакции. Кожа и ее роль в механизме действия физических факторов на здоровый и больной организм. Проблемы изменения процессов проницаемости кожи и тканевых барьеров под влиянием воздействия различных физических факторов и роль этих изменений в механизме общих ответных реакций в норме и патологии. Общие показания и противопоказания к назначению физических факторов. Особенности применения в детском возрасте. Сочетание и комбинирование физиотерапевтических факторов.                                          |
| 4 | Электролечение. Лечебное применение постоянного тока (гальванизация, электрофорез)                    | Электричество как биологический раздражитель. Различные виды электрического тока, их физическая характеристика. Электрические и магнитные свойства тканей человека и их изменения при воздействии электромагнитными полями и излучением. Основные виды лечебного применения электромагнитной природы. Физико-химические эффекты гальванического тока, механизм лечебного действия, показания и противопоказания к гальванизации. Лекарственный электрофорез. Особенности введения и действия лекарственных веществ при электрофорезе. Дозирование постоянного тока. Лекарственный электрофорез, общие основы и важнейшие особенности метода. Новые методы и методики лекарственного электрофореза. |
| 5 | Импульсные токи (электрон, электростимуляция, ДДТ, СМТ, интерференционная терапия, флюктуори          | Импульсная электротерапия. Лечебное применение переменного электрического тока. Электронотерапия. Механизм лечебного действия, показания и противопоказания, параметры лечебного                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                       |                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       |                                                                                    | тері. Жүрек-тамыр аурулары бар науқастарды оңалтудың жеке бағдарламаларын өңдеу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 7                     | Пульмонологиядағы медициналық оңалту                                               | Оңалтуға жататын науқастардың негізгі контингенттері (созылмалы бронхит, бронх демікпесі). Функциялық жағдайларды бағалау және пульмонологияда қолданылатын жүктемелік тестер. Пульмонологияда қолданылатын медициналық оңалтудың жабдықтары мен әдістері. Өкпе аурулары бар науқастарды оңалтудың жеке бағдарламаларын өңдеу.                                                                                                                                                                                                      |
| 8                     | Гастроэнтерологиядағы медициналық оңалту                                           | Оңалтуға жататын науқастардың негізгі контингенттері (асқазан мен ұлтабардың ойықжара аурулары). Гастроэнтерологияда қолданылатын медициналық оңалтудың жабдықтары мен әдістері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 9                     | Неврологиядағы, травматологиядағы және ортопедиядағы медициналық оңалту            | Оңалтуға жататын (балалардағы ми салдануы, қимыл бұзылыстарымен бірге жүретін бассүйек-ми жаракатының салдары, мүсінділігі бұзылған науқастар, омыртқа остехондрозы бар науқастар) балалардың негізгі контингенттері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 10                    | Қимыл бұзылыстары бар, соның ішінде балалық шақтағы науқастарды медициналық оңалту | Клиникалық қарап тексеру (қимыл функциясы, функциялық мүмкіншілігі, психодиагностика, электромиография, электродиагностика аспаптарымен тексеру, биомеханикалық зерттеу). Оңалту диагнозы. Негізгі оңалту жабдықтары. Кинезотерапия, массаж, тартып созып емдеу, дәрі-дәрмекпен бөгеу, ортездеу, физиотерапия, дәстүрлік ем, еңбекпен емдеу. Роботталған механотерапия, Locomat роботталған тредмилі, әртүрлі бағытқа арналған және симметрия бақылау жүйесі қоса салынған, биологиялық қайтымды байланысы бар жаттығу құрылғылары. |
| 11                    | Егде жастағы науқастарды оңалту ерекшеліктері                                      | Кәріліктің табиғи және патологиялық көріністері. Егде жастағы науқастарды оңалтудағы жалпы жаңа қадамдар. Жас инфолюциясының кейбір көріністері (тепе-теңдік бұзылыстары, инволюциялық остеопороз, когнитивтік және эмоциялық-еріктік өзгерістер) кезіндегі алдын алу және оңалту іс-шаралары.                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Жиыны 24 сағат</b> |                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

### 3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

| №                               | ТӨЖ мазмұны                                                                                                                                                 |
|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Физиотерапия және массаж</b> |                                                                                                                                                             |
| 1                               | Науқастарға жетекшілік ету.                                                                                                                                 |
| 2                               | Медициналық құжаттамаларды жүргізу.                                                                                                                         |
| 3                               | Массаж емшарасын өткізу.                                                                                                                                    |
| 4                               | Электрмен емдеу емшарасын өткізу.                                                                                                                           |
| 5                               | Сәулелік емшарасын өткізу.                                                                                                                                  |
| 6                               | Ультрадыбысты терапия мен ультрафонофорез емшараларын өткізу.                                                                                               |
| 7                               | Сумен емдеу және бальнеотерапия емшараларын өткізу.                                                                                                         |
| 8                               | Баяндамалар, презентациялар дайындау.                                                                                                                       |
| 9                               | Физиотерапия бөлімшесінде/кабинетінде науқастарды қабылдау.                                                                                                 |
| <b>Жиыны 72 сағат</b>           |                                                                                                                                                             |
| <b>Емдік денешынықтыру</b>      |                                                                                                                                                             |
| 1                               | Науқастарға жетекшілік ету.                                                                                                                                 |
| 2                               | Медициналық құжаттамаларды жүргізу.                                                                                                                         |
| 3                               | Антропометриялық өлшемдер жүргізу.                                                                                                                          |
| 4                               | Соматоскопиялық, соматометриялық, биомеханикалық өлшемдер жүргізу.                                                                                          |
| 5                               | Жүктемеге жүрек-тамыр жүйесі жауабының типін анықтау үшін денеге түсетін ауырлық арқылы функциялық сынақтар жүргізу.                                        |
| 6                               | Субмаксималды тестердің көмегімен дене еңбегіне қабілеттілікті анықтау және велоэргометрия, тредмил, степ-тест әдістерімен МПҚ.                             |
| 7                               | Нәтижелер анализімен вегетативтік сынақ жүргізу.                                                                                                            |
| 8                               | Емдік гимнастика емшарасын өткізу.                                                                                                                          |
| 9                               | ДПҚ жүргізу хаттамасын ресімдеу арқылы емдік гимнастикамен шұғылдану кезінде дәрігерлік педагогикалық қадағалауды жүргізу.                                  |
| 10                              | Спирометрия, спирография әдістері және Штанге, Генчи функциялық сынақтары арқылы сыртқы тыныс көрсеткіштерін анықтау.                                       |
| 11                              | ЭКГ түсіру және мағынасын ашу.                                                                                                                              |
| 12                              | ЕДШ жаттығуын өткізу орындарында санитариялық-эпидемиологиялық бақылау.                                                                                     |
| 13                              | Салауатты өмір салты принциптерін қалыптастыру, денешынықтыру жабдықтарын қолданатын емделушілерге, тұрғындарға берілетін консультация бойынша жұмыс жасау. |

|                         |                                                                   |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------|
|                         | <b>Курортология</b>                                               |
| 1                       | Предмет и основные понятия курортологии.                          |
| 2                       | Реабилитационный потенциал и система реабилитации на курорте.     |
| 3                       | Рекреационные основы курортного дела.                             |
| <b>Итого - 12 часов</b> |                                                                   |
|                         | <b>Реабилитология</b>                                             |
| 1                       | Общие основы медицинской реабилитации.                            |
| 2                       | Методы и средства медицинской реабилитации.                       |
| 3                       | Реабилитация детей с заболеваниями опорно-двигательного аппарата. |
| 4                       | Медицинская реабилитация в кардиологии.                           |
| 5                       | Медицинская реабилитация в пульмонологии.                         |
| 6                       | Медицинская реабилитация в гастроэнтерологии.                     |
| 7                       | Медицинская реабилитация в неврологии.                            |
| 8                       | Медицинская реабилитация в хирургии.                              |
| 9                       | Медицинская реабилитация в травматологии и ортопедии.             |
| <b>Итого - 24 часа</b>  |                                                                   |

### 3.2 Примерный тематический план семинаров и практических занятий

| №                            | Тема                                           | Содержание                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------|------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Физиотерапия и массаж</b> |                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 1                            | Основные аспекты организации работы ФТО (ФТК)  | Структурные подразделения физиотерапевтической службы физиотерапевтические отделения/ФТО/ и физиотерапевтические кабинеты /ФТК/. Направления и объем деятельности. Техническое оснащение физиотерапевтических подразделений. Правила устройства эксплуатации и техники безопасности физиотерапевтических отделений и кабинетов. Правила техники безопасности при проведении электросветолечения, теплотечения, водолечения, групповой аэроионной, аэрозольной и электроаэрозольной терапии, ингаляций, массажа. Организация работы физиотерапевтических отделений, кабинетов детских лечебно-профилактических учреждений. |
| 2                            | Предмет и задачи физиотерапии. Принципы назна- | Физиотерапия как наука и ее задачи. Краткие сведения по истории физиотерапии. Роль ученых                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

### 3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

#### 3.1 Примерный тематический план лекций

| №                            | Тема                                                                                   | Содержание |
|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Физиотерапия и массаж</b> |                                                                                        |            |
| 1                            | Общие основы физиотерапии.                                                             |            |
| 2                            | Постоянный ток и его лечебно-профилактическое использование.                           |            |
| 3                            | Основы импульсной электротерапии.                                                      |            |
| 4                            | Основы высокочастотной электротерапии.                                                 |            |
| 5                            | Магнитотерапия.                                                                        |            |
| 6                            | Ультразвук и его лечебно-профилактическое использование.                               |            |
| 7                            | Ингаляционная терапия.                                                                 |            |
| 8                            | Светолечение                                                                           |            |
| 9                            | Водотеплолечение.                                                                      |            |
| 10                           | Лечебный массаж. Особенности массажа у детей.                                          |            |
| 11                           | Синдромальная физиотерапия.                                                            |            |
| 12                           | Физиотерапия в лечении больных терапевтического профиля.                               |            |
| 13                           | Принципы физиотерапии в неврологии.                                                    |            |
| 14                           | Физиотерапия в клинике детских болезней.                                               |            |
| 15                           | Физиотерапия в лечение профиля больных хирургического профиля.                         |            |
| <b>Итого - 48 часов</b>      |                                                                                        |            |
| <b>Лечебная физкультура</b>  |                                                                                        |            |
| 1                            | Основы лечебной физкультуры. Формы и средства физической реабилитации.                 |            |
| 2                            | Общие и функциональные методы исследования в лечебной физкультуре.                     |            |
| 3                            | Лечебная физкультура при заболеваниях сердечно-сосудистой системы.                     |            |
| 4                            | Лечебная физкультура при заболеваниях органов дыхания.                                 |            |
| 5                            | Лечебная физкультура при нарушении обмена веществ.                                     |            |
| 6                            | Лечебная физкультура при заболеваниях желудочно-кишечного тракта.                      |            |
| 7                            | Лечебная физкультура при операциях на органах грудной и брюшной полости.               |            |
| 8                            | Лечебная физкультура при травмах и заболеваниях нервной системы.                       |            |
| 9                            | Лечебная физкультура при травмах и заболеваниях опорно-двигательного аппарата у детей. |            |
| <b>Итого - 24 часа</b>       |                                                                                        |            |

|                       |                                                                                        |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| 14                    | Баяндамалар, презентациялар дайындау.                                                  |
| <b>Жиыны 36 сағат</b> |                                                                                        |
| <b>Курортология</b>   |                                                                                        |
| 1                     | Науқастарға жетекшілік ету.                                                            |
| 2                     | Медициналық құжаттамаларды жүргізу.                                                    |
| 3                     | Бальнеотерапиялық емшараларды өткізу.                                                  |
| 4                     | Сәулелік бұлаулардың ұзақтығын есептеу.                                                |
| 5                     | Теңіздерде шомылу ұзақтығын есептеу.                                                   |
| 6                     | Ауа бұлауларының ұзақтығын есептеу.                                                    |
| 7                     | Баяндамалар, презентациялар дайындау.                                                  |
| <b>Жиыны 18 сағат</b> |                                                                                        |
| <b>Оңалту</b>         |                                                                                        |
| 1                     | Науқастарға жетекшілік ету.                                                            |
| 2                     | Медициналық құжаттамаларды жүргізу.                                                    |
| 3                     | ЭКГ түсіру және мағынасын ашу.                                                         |
| 4                     | Оңалту мәселелері бойынша реабилитация бөлімшелерінде науқастарға консультация өткізу. |
| 5                     | Оңалту жабдықтарын қолдану тиімділігінің анализі                                       |
| 6                     | Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.                       |
| 7                     | Массаж емшарасын тағайындау.                                                           |
| 8                     | Емдік денешынықтыру жабдықтары мен формаларын тағайындау.                              |
| 9                     | Физиотерапиялық емшараларды тағайындау және өткізу.                                    |
| 10                    | Баяндамалар, презентациялар дайындау.                                                  |
| 11                    | Ғаламторда жұмыс жасау.                                                                |
| <b>Жиыны 36 сағат</b> |                                                                                        |

#### 4 Бейіндеуші пән (біліктілікті арттыру) негізгі компоненттерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

##### 4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

|   |                                                           |
|---|-----------------------------------------------------------|
|   | <b>Тақырыбы</b>                                           |
| 1 | Қазақстандағы медициналық оңалту.                         |
| 2 | Физиотерапия мен кинезитерапиядағы инновациялық бағыттар. |



|                       |                                                                                           |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3                     | Кардиологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                  |
| 4                     | Пульмонологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                |
| 5                     | Гастроэнтерологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                            |
| 6                     | Эндокринологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                               |
| 7                     | Тірек-қимыл аппаратының аурулары бар науқастарды медициналық оңалтудың өзекті мәселелері. |
| 8                     | Неврологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                   |
| 9                     | Травматология мен ортопедиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                  |
| 10                    | Педиатриядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                    |
| 11                    | Гинекологиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                  |
| 12                    | Хирургиядағы медициналық оңалтудың өзекті мәселелері.                                     |
| <b>Жиыны 12 сағат</b> |                                                                                           |

#### 4.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

| № | Тақырыбы                                                                                           | Мазмұны                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Терапиялық науқастарды медициналық оңалту                                                          | Оңалтудың түрлері. Медициналық оңалтудың мақсаты. Оңалтудың емнен айырмашылығы. Оңалту принциптері. Оңалту іс-шараларын тағайындау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Оңалту мүмкіндігі туралы түсінік, оның болжамдау принциптері.<br>ДДСҰ ұсыныған оңалту қызметтерін ұйымдастыру. Оңалту бағдарламасы және оңалту қызметі туралы түсінік. Медициналық оңалту бригадасының қызметшілері.                                          |
| 2 | Дәлелді медицина ұстамына сәйкес жүрек-тамыр жүйесінің аурулары бар науқастарды медициналық оңалту | Жүрек-тамыр жүйесінің аурулары кезіндегі медициналық оңалту жабдықтары. Емдік денешынықтыру формалары мен жабдықтары. Емдік физикалық факторлар. Оңалту іс-шараларын тағайындау көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Әдістемесі, емшара параметрлері. Жаттығу құрылғыларының көмегімен науқастарды кардиожаттығу. ҚКШ кезіндегі емдік гимнастика әдістемесінің ерекшеліктері. Мөлшерлік жүктеме параметрлері. ЕДШ қарсы көрсетімдері. |
| 3 | Дәлелді медицина ұстамына сәйкес бронх-өкпе патологиясы бар науқастарды                            | Медициналық оңалту міндеттері. Физикалық оңалту жабдықтарын қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. МО жабдықтары мен формалары. Оңалту іс-шараларын өткізуді бағалау әдістері. Спирометрия әдісімен тыныс алу ағзаларының функциялық мүмкін-                                                                                                                                                                                    |

- назначения и проведения процедур аэрозоль-аэроионотерапии;
- проведения врачебно-педагогических наблюдений во время процедуры лечебной гимнастики;
- назначения и проведения процедур лечебной физкультуры (лечебной гимнастики, пассивной разработки, гидрокинезотерапии, лечения положением, механотерапии и др.).

## 2 Распределение часов дисциплины

### Переподготовка

| Дисциплина                | Аудиторные часы |            |                      | СРС        |
|---------------------------|-----------------|------------|----------------------|------------|
|                           | Всего           | Лекции     | Практические занятия |            |
| Физиотерапия и массаж     | 144             | 48         | 96                   | 72         |
| Лечебная физкультура      | 72              | 24         | 48                   | 36         |
| Курортология              | 36              | 12         | 24                   | 18         |
| Реабилитология            | 72              | 24         | 48                   | 36         |
| <b>Общее кол-во часов</b> | <b>324</b>      | <b>108</b> | <b>216</b>           | <b>162</b> |

### Повышение квалификации

| Тематика                                                                    | Аудиторные часы |        |                      | СРР |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|----------------------|-----|
|                                                                             | Всего           | Лекции | Практические занятия |     |
| Актуальные проблемы медицинской реабилитации, в том числе детского возраста | 72              | 12     | 60                   | 36  |

**уметь:**

- определить целесообразные методы воздействия физическими факторами при заболеваниях, выбрать оптимальный для больного реабилитационный комплекс;
- дать оценку течения заболевания и эффективности влияния физических факторов, занятий физической культурой, оценить возможные осложнения, связанные с воздействием физических факторов;
- оценить данные соматометрии, соматоскопии, антропометрии;
- обосновать показания к применению физиотерапевтических методов при заболеваниях: сердечно-сосудистой системы; органов дыхания; органов пищеварения; болезнях обмена; почек и мочевыводящих путей; травмах и болезнях опорно-двигательного аппарата; при операциях на органах брюшной и грудной полости; ожоговой болезни; нарушении мозгового кровообращения; детских церебральных параличах; неврозах; вестибулярных нарушениях; миостениях и миопатиях; поражениях периферических нервов; при беременности, родах и послеродовом периоде; воспалительных процессах придатков матки; аномалии положения матки;
- составить схему процедуры лечебной гимнастики и примерный комплекс физических упражнений по выше перечисленным нозологическим формам заболеваний;
- оформить и трактовать кривую физиологической нагрузки;
- оценить данные электрокардиографических исследований при физических нагрузках;
- оценить реакцию на функциональную пробу с дозированной нагрузкой, физическую работоспособность и толерантность к физической нагрузке;
- оценить данные функции внешнего дыхания;
- оценить функциональное состояние нервно-мышечного аппарата (амплитуду движений в суставах и мышечную силу, тонус мышц);

**владеть навыками:**

- проведения и интерпретации результатов электрокардиографии при физических нагрузках;
- проведения пикфлоуметрии и интерпретации результатов;
- проведения спирометрии и интерпретации результатов;
- назначения и проведения физиотерапевтических процедур (электрофореза, электросна, ДДТ, амплипульстерапии, электростимуляции, электродиагностики, дарсанвализации, индуктотермии, УВЧ- СВЧ- КВЧ-терапии, ультразвуковой терапии, вибротерапии, магнитотерапии);
- назначения и проведения физиотерапевтических процедур фототерапии (ИФО, хромотерапии, УФО, лазеротерапии);
- назначения и проведения процедур массажа;
- назначения и проведения процедур водо- и бальнеотерапии;
- назначения и проведение процедур тепло-грязелечения;

|                       |                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | медициналық оңалту                                                            | шіліктерін анықтау. ӨТС, ӨМТС, ӨЕЖВ, ӨМЕЖВ, Опрделение ЖЕЛ, ДЖЕЛ, МВЛ, ДМВЛ, КШДК анықтау. Тиффно. Көрсеткіштерді түсіндіру.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 4                     | Тірек-қимыл аппаратының жарақаттары мен аурулары кезіндегі медициналық оңалту | Медициналық оңалту міндеттері. МО жабдықтары мен формалары. Ортездеу, емдік гимнастика, массаж, сылбыр жасау, механотерапия, гидрокинезотерапия, физиотерапиялық факторлар.<br>Оңалту іс-шараларын өткізуді бағалау әдістері.<br>Буындарды ленталау- көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Лентаны салу әдістемесі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 5                     | Педиатриядағы медициналық оңалту                                              | Мүсіндемесі бұзылған, майтабан, жамбас-сан буынының дисплазиясы, қысық мойын, маймақтық, БМС бар науқастарды емдеудегі және оңалтудағы ЕДШ маңызы. ЕДШ қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Сылбыр және сылбыр-белсенді жаттығулар, рефлексі, гидрокинезотерапия. Көрсетімдері, қарсы көрсетімдері, қолдану әдістемелері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 6                     | Дорсопатиялар кезіндегі медициналық оңалту                                    | Медициналық оңалту міндеттері. МО жабдықтары мен формалары. Кинезитерапияның жаңа әдістерін (ПИБ, баланстық терапия) қолдануды клиникалық-физиологиялық негіздеу. Имобилизация, тарту созу түрлері. Омыртқа дискі жарығының хирургиялық емі. Оңалту іс-шарасын өткізу тиімділігін бағалау әдістемесі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 7                     | МИ-тамыр ауруларын оңалтудағы инновациялық технологиялар                      | Медициналық оңалту міндеттері. Мультидисциплинарлы кадамдарды клиникалық-физиологиялық негіздеу, нейрооңалту анықтамасы. . МО жабдықтары мен формалары. Гемипарездер кезіндегі позициялық түзету. Өртүрлі қалыптағы науқастардың денесі мен аяқ-қолын орналастыру ережелері. Мөлшерлеме. Роботталған механотерапия, Locomat роботталған тредмилі, өртүрлі бағытқа арналған және симметрия бақылау жүйесі қоса салынған, биологиялық қайтымды байланысы бар жаттығу құрылғылары, селективтік вибростимуляция, электростатикалық өрісте массаж жасау, вертикализатор. Көрсетімдері, қарсы көрсетімдері, қолдану әдістемелері. Белсенді-сылбыр рефлексі жаттығулар техникасы. |
| 8                     | Оңалту іс-шараларын өткізу тиімділігін бағалау                                | ЕДШ, ұпайлардың балдық есебі бойынша оңалту іс-шараларының тиімділігін бағалау «Өмір құндылығы» ұғымы, анықтамасы, компоненттері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Жиыны 60 сағат</b> |                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

| №  | ТӨЖ мазмұны                                                                             |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| 1  | Науқастарға жетекшілік ету.                                                             |
| 2  | Медициналық құжаттамаларды жүргізу.                                                     |
| 4  | Оңалту мәселелері бойынша реабилитациялық бөлімшелерде науқастарға консультация жүргізу |
| 5  | Оңалту жабдықтарын қолдану тиімділігінің анализі                                        |
| 6  | Басқа бөлімшелердің консилиумдары мен консультацияларына қатысу                         |
| 7  | Массаж емшарасын тағайындау                                                             |
| 8  | Емдік денешынықтыру жабдықтары мен формаларын тағайындау                                |
| 9  | Физиотерапия емшараларын тағайындау және өткізу                                         |
| 10 | Баяндамалар, презентациялар дайындау.                                                   |
| 11 | Ғаламторда жұмыс істеу.                                                                 |
|    | <b>Жиыны 36 сағат</b>                                                                   |

### 5 Оқу және оқыту әдістері

- **Дәрістер:** шолу, проблемалық.
- **Семинарлар мен практикалық сабақтар:** науқастарға жетекшілік ету, қажетті медициналық құжаттамаларды жүргізу, профессорлардың науқастарды қарап өтуіне, консилиумдерге, клиникалық конференцияларға, функциялық сынақтарды өткізуге, антропометриялық өлшеулер жүргізуге қатысу, физиотерапия бөлімшелерінде/кабинеттерінде, емдеу-профилактикалық ұйымдардың ЕДШ залдарында, қалпына келтіру медицинасы бөлімшелерінде – физиотерапия емшараларын өткізуде жұмыс істеу, массаж емшарасы, емдік гимнастика, емдік гимнастикамен жаттығу кезінде дәрігерлік-педагогикалық қадағалауды жүргізу, шағын топтармен жұмыс жасау, пікірталас, презентация, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.
- **Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ):** палаталардағы науқастарға жетекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, функциялық сынақтарды өткізу, антропометриялық өлшеулерді жүргізу, физиотерапия бөлімшелерінде/кабинеттерінде, емдеу-профилактикалық ұйымдардың ЕДШ залдарында, қалпына келтіру медицинасы бөлімшелерінде – физиотерапия емшараларын өткізуде жұмыс істеу, массаж емшарасы, емдік гимнастика, науқастарды қарап өтуге, тақырыптық науқастарды талдау, емдік гимнастикамен жаттығу кезінде дәрігерлік-педагогикалық қадағалауды жүргізу, шағын топтармен жұмыс жасау, пікірталас, презентация, кері байланыс, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен ғылыми-практикалық конференцияларды

### Слушатель должен

#### знать:

- документы ВОЗ, касающиеся реабилитации;
- нормативные документы МЗ РК по медицинской реабилитации;
- общие вопросы организации службы медицинской реабилитации (физиотерапии, лечебной физкультуры и курортологии);
- биофизические основы и механизмы лечебного действия природных и преформированных физических факторов;
- основные показания и противопоказания к применению физических факторов с лечебно-реабилитационными и профилактическими целями;
- основные вопросы теории и методики физического воспитания;
- основные клинические симптомы и синдромы заболеваний, при которых используют лечебные физические факторы, средства и формы лечебной физкультуры;
- принципы совместимости и последовательности назначения физических факторов и процедур;
- аппаратуру, применяемую в физиотерапии и лечебной физкультуре, ее технические возможности;
- технику проведения процедур и технику безопасности при работе с физиотерапевтической аппаратурой;
- общие и функциональные методы исследования в лечебной физкультуре;
- показатели функционального и физического состояния организма в норме и при основных заболеваниях;
- содержание двигательных режимов;
- методики лечебной физкультуры;
- принципы возникновения патологических процессов, механизмы их развития и клинические проявления;
- особенностей дозирования физических факторов у детей;
- правила оформления рецептов назначения физиопроцедур и форм ЛФК;
- посиндромальные физиотерапевтические и бальнеологические процедуры при основных заболеваниях сердечно-сосудистой системы, органов дыхания; органов пищеварения, почек и мочевыводящих путей, эндокринной системы и обмена веществ, заболеваниях и травмах опорно-двигательного аппарата, заболеваниях кожи, центральной и периферической нервной системы, в офтальмологии, заболеваниях нервно-мышечного и аккомодационного аппарата, в отоларингологии; в стоматологии; в хирургии (рожистые воспаления, ожоги и отморожения, воспалительные процессы в мягких тканях, железах и костном аппарате, послеоперационные состояния и осложнения);
- методики проведения электролечения, ультразвуковой терапии, теплечения, водолечебных процедур;

## 1 Пояснительная записка

### Введение

Медицинская реабилитология (МР) – область медицины и науки, занимающаяся изучением восстановления и компенсации медицинскими средствами и методами последствий приобретенных, врожденных заболеваний и травм.

Медицинская реабилитация является неотъемлемой частью комплексного лечения и оздоровления больных и инвалидов. Использование методов медицинской реабилитации способствует более полному функциональному восстановлению больных и инвалидов, предупреждает социально значимые ограничения жизнедеятельности лиц, перенесших болезнь или травму. При рациональном использовании средств медицинской реабилитации снижается неоправданная инвалидизация больных, улучшается их качество жизни, они более полно интегрируются в общество. Большое количество людей возвращаются к труду.

**Цель дисциплины:** углубленная подготовка специалиста по медицинской реабилитологии (МР), способного оказать квалифицированную медицинскую помощь на всех этапах реабилитации с целью быстрого и полного восстановления здоровья, повышения работоспособности и профилактики заболеваний.

### Задачи дисциплины:

- освоить современные подходы к реабилитации патологических состояний после перенесенных травм и заболеваний;
- обучить основам организации проведения медицинской реабилитации (физиотерапии, лечебной физкультуры) на стационарном, поликлиническом и санаторном этапах;
- научить соблюдать требования врачебной этики и деонтологии при проведении оздоровительных, профилактических, лечебно-диагностических и реабилитационных мероприятий в амбулаторно-поликлинических условиях и на дому;
- научить принимать профессиональные решения на основе принципов доказательной медицины;
- привить соответствующие коммуникативные навыки при общении с населением, взаимодействии с коллегами, сотрудниками социальных служб;
- научить применять принципы менеджмента в организации своей работы;
- привить потребность к непрерывному профессиональному обучению и совершенствованию своих знаний и навыков на протяжении всей профессиональной деятельности;
- привить навыки деонтологии, морально-этической и правовой культуры для обслуживания пациентов;
- развить приверженность к профессиональным ценностям, таким как альтруизм, сострадание, сочувствие, ответственность, честность, и соблюдение принципов конфиденциальности;
- закрепить навыки работы в команде и лидерские качества.

ұйымдастыру, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту.

## 6 Клиникалық база

Клиникалық ауруханалардың, емханалардың, санаториялардың оңалту бөлімшелері, физиотерапия бөлімшесі, емдік денешынықтыру кабинеттері, медициналық оңалту орталықтары.

**Орыс тіліндегі  
негізгі:**

1. Боголюбов В.М., Пономаренко Г.Н. Общая физиотерапия: Учебник. – М.: Медицина, 2003. - 432 с.
2. Белая Н.А. Руководство по лечебному массажу. – М.: Медицина, 1996.- 256 с.
3. Васечкин В.И. Справочник по лечебному массажу. – Л.: Медицина, 1990.-314 с.
4. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: Учебное пособие. м – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2004.- 527 с.
5. Курортное дело : учебное пособие /А.М. Ветитнев, Журавлёва Л.Б. - 2-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2007. - 528 с.
6. Медицинская реабилитация (руководство).- Том 1,II,III /Под ред. Боголюбова В.М. – М.: Смоленская обл.типография, 2007.

**қосымша:**

1. Акшулаков С.К., Шевелева Н.И., Абдрахманова М.Г. Реабилитация больных с инсультами: Методические рекомендации. - Астана, 2009.-106 с.
2. Иваничев Г.А. Мануальная медицина: учебное пособие. – М., 2003. – 486 с.
3. Клячкин Л.М., Щегольков Медицинская реабилитация больных с заболеванием внутренних органов: Руководство для врачей. – М.: Медицина, 2000.-328 с.
4. Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации: Руководство для врачей /Под редакцией Каптелина А.Ф., Лебедевой И.П. – М.: Медицина, 1995.- 400 с.
5. Носков С.М. Болезни суставов: Учебное пособие /Носков С.М. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. - 603 с.
6. Окроков А.Н. Лечение болезней внутренних органов: Руководство в 3 томах – М.: Медицина, 2005.
7. Пономаренко Т. И. Физические методы лечения: Справочник. – СПб., 2002. - 562 с.
8. Пшетаковский И. Артروزы: клиника, диагностика, лечение и реабилитация. – М.: Астропринт, 2004. - 211 с.
9. Руководство к практическим занятиям по общей физиотерапии: Учебное пособие под ред. Г.Н. Пономаренко. – М: Медицина, 2000. - 112с.
10. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями: Том 1/ под редакцией Беловой А.Н., Шепетовой О.Н. – М., 1998. - 224 с.
11. Справочник по детской физической культуре/по ред. Фонарева М.И. – Л: Медицина, 1983.- 360 с.
12. Стрелкова Н.И. Физические методы лечения в неврологии. – М.: Медицина, 1991. - 320 с.
13. Техника и методики физиотерапевтических процедур (справочник)/Под ред. Боголюбова В. М. – М., 2006. - 178 с.

|                                                                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Пояснительная записка . . . . .                                                                                                       | 38 |
| 2. Распределение часов дисциплины. . . . .                                                                                               | 41 |
| 3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин . . . . .                                                            | 42 |
| 4. Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации) . . . . . | 60 |
| 5. Методы обучения и преподавания. . . . .                                                                                               | 63 |
| 6. Клиническая база. . . . .                                                                                                             | 63 |
| 7. Список рекомендуемой литературы . . . . .                                                                                             | 64 |

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.



## ПРЕДИСЛОВИЕ

**1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА** Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

**2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.**

**3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА** разработана в соответствии с стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Медицинская реабилитология, восстановительное лечение».

**4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА** утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

14. Улащик В.С. Физиотерапия. Универсальная медицинская энциклопедия/В.С. Улащик. - Мн.: Книжный Дом, 2008. - 640 с.
15. Ушаков А.А. Руководство по практической физиотерапии. – М, ТОО «АНМИ», 1996. - 321 с.
16. Ушмаров А.К., Ракита Д.Р., Рондалева Н.А. Общая физиотерапия /Под ред проф. Гармаша В.Я. - Учебное пособие. – Рязань, 2002.-124 с.
17. Физиотерапия: Пер. с польск. /Под ред. М. Вейсса, А. Зембатого. – М.: Медицина, 1986.-495 с.
18. Фокин В. Н. Полный курс массажа: Учебное пособие.- 2-е изд., испр. и доп. / Фокин В. Н. – М.: ФАИР ПРЕСС, 2004. - 512 с: ил.
19. Частная физиотерапия: Учебное пособие/Под ред. Пономаренко Г.Н. – М.: ОАО «Издательство: «Медицина», 2005.-744 с.
20. Шевелева Н.И. Лечение магнитными полями (учебно-практическое пособие). – Караганда, 2001. - 84 с.
21. Шиман А.Г., Шабров А.В., Максимов А.В., Крылов А.А. Физиотерапия заболеваний желудочно-кишечного тракта: Руководство для врачей. – СПб., 1999. - 209 с.

## Қазақ тіліндегі

### қосымша:

1. Өтеубаева Р.Д. Физиотерапия. - Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: ҚММА, 2008. - 96 б.
2. Өтеубаева Р.Д. Емдік дене шынықтыру және дәрігерлік бақылай пәннің дәрістер курсы. - Әдістемелік оқулық. – Қарағанды: ҚММА, 2008. - 46 б.
3. Шевелева Н.И., Турумбетова Т.Б. Хромотерапия.- Оқу-әдістемелік құрал. – Қарағанды: КГМУ, 2009. - 20 б.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

---

**ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА**

**ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

**Специальность:**

**МЕДИЦИНСКАЯ РЕАБИЛИТОЛОГИЯ,  
ВОССТАНОВИТЕЛЬНОЕ ЛЕЧЕНИЕ**  
(физиотерапия, лечебная физкультура, курортология)  
(взрослая, детская)

**Астана 2010**